

KYSTPLAN TROMSØREGIONEN

INTERKOMMUNAL KYSTSONEPLAN FOR KOMMUNENE
BALSFJORD, KARLSØY, LYNGEN, MÅLSELV OG TROMSØ

Planbeskrivelse

19.august 2015

Ytre Malangen. Foto: Bo Eide

Interkommunal kystsoneplan for Tromsøregionen består av følgende dokumenter:

- Planbeskrivelse, datert 19.08.2015
- Bestemmelser og retningslinjer, datert 19.08.2015
- Plankart, datert 19.08.2015
- Konsekvensutredning med risiko- og sårbarhetsanalyse, datert 19.08.15

INNHOOLD

1	BAKGRUNN	5
1.1	Planområdet	6
1.2	Dagens situasjon	6
1.3	Plangrunnlaget	7
1.3.1	Lovgrunnlag for planlegging i kystsonen	7
1.3.2	Kommunale planer	9
1.3.3	Regionale planer og dokumenter	10
1.3.4	Nasjonale dokumenter og retningslinjer	10
2	PLANPROSESS OG ORGANISERING	11
2.1	Organisering	11
2.2	Medvirkning	12
2.3	Framdrift	12
3	UTFORDRINGER OG PROBLEMSTILLINGER	13
4	INNSPILL TIL PLANARBEIDET	14
5	SAMMENSTILLING OG ANALYSE	14
5.1	Kampen om arealene	14
5.2	Overordnet struktur for akvakultur	14
5.2.1	Dagens situasjon	15
5.2.2	Ny struktur for akvakultur	15
5.3	Fiskeområdene	16
5.4	Havneinfrastruktur	17
5.5	Forsvaret	17
5.6	Framkommelighet på sjø	17
5.7	Reiseliv	17
5.8	Småbåthavner og småbåtanlegg	18
5.9	Friluftsliv	18
5.10	Verdifulle landskap, kulturmiljø og naturområder	19
5.10.1	Landskap	19
5.10.2	Kulturmiljø og kulturminner	20
5.10.3	Naturmiljø	20
5.11	Samiske interesser	21
5.12	Samfunnsikkerhet og beredskap	21
5.12.1	Skred	21
5.12.2	Klimaendringer	21
5.12.3	Akutt forurensning	22
5.12.4	Uheldig samlokalisering	22
5.13	Forholdet til gjeldende kommuneplaner	22
5.14	Samarbeid om planlegging i sjø	23
6	KONSEKVENsutREDNING OG ROS-ANALYSE	24
6.1	Metode	24
6.1.1	Konsekvensutredning	25
6.1.2	Risiko- og sårbarhetsanalyse (ROS)	25
6.2	Sammenstilling av konsekvens	26
6.3	Samlete konsekvenser av planforslaget	28
6.3.1	Kulturminner og kulturmiljø	28
6.3.2	Naturmangfold	28
6.3.3	Friluftsliv	28

6.3.4	Landskap	29
6.3.5	Fiskeri	29
6.3.6	Forurensing og mattrygghet	29
6.3.7	Folkehelse og Barn og unges oppvekstvilkår	30
6.3.8	Klimatilpasning	30
6.3.9	Transportbehov, energiforbruk og-løsninger	30
6.3.10	Samisk natur- og kulturgrunnlag	30
6.3.11	Støy og lys	30
6.3.12	Beredskap og ulykkesrisiko	31
6.3.13	Bosetting og fritidsbebyggelse	31
6.4	Vurdering etter naturmangfoldloven	31
6.4.1	Inndeling i delområder	32
6.4.2	Generelt om kunnskapsgrunnlaget i planområdet	34
6.4.3	Delområde 1 Indre Malangen	34
6.4.4	Delområde 2 Straumfjorden - Ytre Malangen	35
6.4.5	Delområde 3 Balsfjorden	36
6.4.6	Delområde 4 Yttersida Kvaløya	37
6.4.7	Delområde 5 Vestsida Ringvassøya og Rebbenøya	37
6.4.8	Delområde 6 Tromsøysundet – Grøtsundet - Kvalsundet	38
6.4.9	Delområde 7 Ullsfjorden	39
6.4.10	Delområde 8 Fugløyfjorden-Karlsøya	40
6.4.11	Delområde 9 Langsundet-Hamrefjorden	40
6.4.12	Delområde 10 Skagøysundet - Nordkvaløya	41
6.4.13	Oppsummering naturmangfoldloven	41
7	PRESENTASJON AV NY AREALBRUK	43
7.1	Arealformål	43
7.1.1	Fritids- og turistformål	43
7.1.2	Næring	43
7.1.3	Småbåtanlegg	43
7.1.4	Havn	43
7.1.5	Småbåthavn	44
7.1.6	Ankringsområder	44
7.1.7	Farled	44
7.1.8	Fiskeområder	45
7.1.9	Akvakultur	45
7.1.10	Friluftslivsområder	45
7.2	Bestemmelsesområder	46
7.2.1	Deponi	46
7.3	Hensynssoner	46
7.3.1	Sikringssoner	46
7.3.2	Støysoner	46
7.3.3	Faresoner	47
7.3.4	Soner med angitte hensyn	47
7.3.5	Båndleggingssoner	47
7.3.6	Detaljeringssoner	48

1 BAKGRUNN

Kommunene Balsfjord, Karlsøy, Lyngen, Målselv og Tromsø har i felleskap utarbeidet en kystsoneplan for felles kystområder og fjordsystem.

Det er mange interesser knyttet til kystsonen. Økende konkurranse og interessekonflikter gjør kystsonen utfordrende å forvalte. Kommunen har myndighet over arealbruken i sjøområdene etter plan- og bygningsloven, og for å skape forutsigbare rammer trenger kommunen et godt styringsverktøy.

Kystplan Tromsøregionen er en interkommunal plan på kommuneplannivå, jamfør kap. 9 i plan- og bygningsloven. Det er fastsatt juridisk bindende arealbruk i plankart og bestemmelser. Denne planbeskrivelsen går nærmere inn på rammene for planen, hvordan utfordringer og problemstillinger er løst og ny arealbruk beskrives.

Det blir også utarbeidet kystsoneplaner for Nord-Troms og for Midt- og Sør-Troms, alle planene er en del av prosjektet Kystplan Troms i regi av Troms fylkeskommune.

Foto: Bo Eide

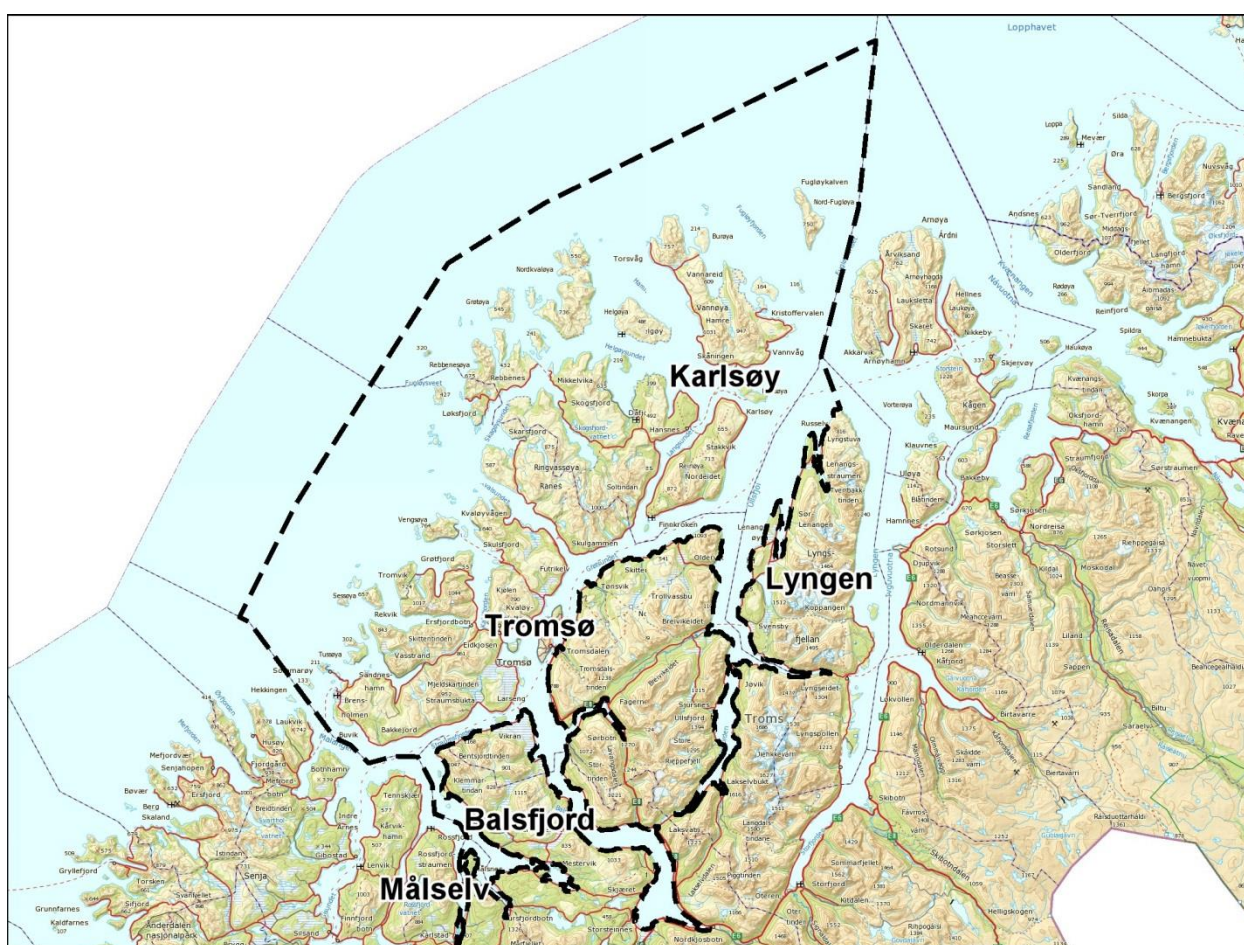
1.1 PLANOMRÅDET

Planområdet omfatter sjøarealene (overflate, vannsøyle og bunn), avgrenset av kystkonturen – strandlinjen ved alminnelig høyvann. I kommunene Målselv, Balsfjord, Tromsø og Karlsøy er alt sjøareal med. I Lyngen kommune er det Ullsfjorden som er med i planområdet. Størrelsen på planområdet er 8 049 km².

Planområdet går ut til en nautisk mil utenfor grunnlinjene i samsvar med plan- og bygningslovens virkeområde, pbl § 1-2.

Tromsøregionen har en stor og variert kystsonesone. Planområdet omfatter kystområdene mellom en rekke større øyer som Kvaløya, Ringvassøya, Vannøya og tusenvis av mindre øyer. Lenger inne ligger fjordene – Ullsfjorden, Balsfjorden og Malangen.

Selv om planen ikke omfatter landareal er det nødvendig å se arealbruken på land i sammenheng med arealbruken på sjø.

Figur 1. Planområdet for Kystplan Tromsøregionen.

1.2 DAGENS SITUASJON

Kystsonen dekker et areal på 90.000 km² noe som tilsvarer 1/3 av Fastlands-Norge. De store oseaniske fiskebestandene i Nordsjøen, Norskehavet og Barentshavet har sine gytefelt og oppvekstområder på kysten og i fjordene, samtidig som en rekke viktige organismer har sitt faste tilholdssted på kysten. Gytevandringene til de oseaniske artene og kyststrømmene medfører en enorm transport av mat og energi fra det åpne havet til kysten,

og det er denne transporten som historisk og i nåtid i hovedtrekk har gitt rammene for bosetting og samfunnsutvikling langs kysten. I tillegg gir Golfstrømmen og kyststrømmene grunnlaget for et relativt mildt klima sammenlignet med områder på tilsvarende breddegrader andre steder på kloden.

Topografisk sett (fjorder og landskap) er kystsonen stabil. I forhold til gytevandringer og kyststrømmer er kystsonen dynamisk. Sett i forhold til samfunns- og næringsutvikling er kystsonen dynamisk preget av endringer i bosettingsmønster, endringer i produksjonsforhold og næringsstruktur, politiske endringer og svingninger i markedet.

Spesielt framveksten av havbruksnæringen på 1980-tallet, utløste behovet for arealplanlegging også av sjøarealene.

Kommunegrensene deler opp kystsonen og fjordsystemene, og samarbeid mellom flere kommuner er nødvendig for å få til en god og forutsigbar forvaltning. Kommunen som planmyndighet har ansvar for å se ulike arealbehov og samfunnsinteresser i sammenheng og å gjøre vedtak om bruk og vern av ressursene. Samtidig finnes en rekke sektorlover som virker i kystsonen og som forvaltes av ulike sektormyndigheter (se kap. 1.3.1.).

En grunnleggende utfordring for planlegging i kystsonen er at planlegging tradisjonelt har forholdt seg til landområder og ressurser med klart definerte grenser som er stabile over lang tid. I kystsoneplanlegging må man i tillegg til det stabile også forholde seg til dynamiske prosesser. Klimaendringer kan skape økt interesse for havbruksetableringer også i Tromsøregionen.

Dagens arealforvaltning i kystsonen i Tromsøregionen er preget av at noen av arealplanene er utdaterte, og søknader om for eksempel nye havbrukslokaliteter blir ofte behandlet som dispensasjonssaker. Dette kan skape uforutsigbarhet både i forvaltningen, i forhold til søkere om nye havbrukslokaliteter og i forhold til andre interessenter i kystsonen.

1.3 PLANGRUNNLAGET

Grunnlaget for planlegging i kystsonen er nedfelt i en rekke lover, planer, retningslinjer og andre dokumenter.

1.3.1 LOVGRUNNLAG FOR PLANLEGGING I KYSTSONEN

Her omtales de mest sentrale lovene.

PLAN- OG BYGNINGSLOVEN (PBL)

Formålet med loven er å fremme bærekraftig utvikling til beste for den enkelte, samfunnet og framtidige generasjoner.

Plan- og bygningsloven (2008) innebar noe helt nytt i forhold til kystsoneplanlegging. For det første er plikten til å integrere sjøarealene i kommunenes overordnede planlegging blitt skjerpet. Som en følge av dette kan kommunene nå planlegge helt ut til en nautisk mil utenfor grunnlinjen. PBL § 11-7 nr. 6 har nå ordlyden "bruk og vern av sjø og vassdrag, med tilhørende strandsoner", og styrker i prinsippet tanken om bedre integrasjon mellom sjø og land. Det poengteres videre at det skal gis bestemmelser som klargjør vilkårene for bruk og vern av arealene. Hensynssoner er innført som et nytt begrep for å presisere egenskaper ved arealer som krever særlig hensyn eller restriksjoner.

Det ble i 2011 vedtatt nye statlige planretningslinjer for differensiert forvaltning av strandsonen langs sjøen (Miljøverndepartementet 2011). Formålet er å tydeliggjøre nasjonal arealpolitikk i 100-metersbeltet langs sjøen. Alle kystkommunene i Troms ligger i kategorien som har mindre press på arealene.

PBL må sees i sammenheng med Forskrift om konsekvensutredninger (2009).

NATURMANGFOLDLOVEN

Det er særlig kapittel II i naturmangfoldloven som er aktuell i forhold til kommunal planlegging. Lovens § 8 poengterer kunnskapsgrunnlaget der det legges vekt på at kunnskap om naturmangfold skal inn i enhver plan eller sak som berører naturtyper og arter, mens § 7 beskriver plikten til å begrunne beslutningen i forhold til slike hensyn. For sjøarealene gjelder dette bl.a. kunnskap om marine naturtyper og oppvekst- og gyteområder for fisk. Hvis en plan eller tiltak prioriterer utbygging på bekostning av naturmangfold, må det begrunnes i vedtaket. Dersom kunnskapen om verdien av, eller virkningen på naturmangfold er mangelfull kommer føre-var prinsippet i § 9 sterkere til anvendelse.

Prinsippet om økosystemtilnærming og samlet belastning er omtalt i lovens § 10, og er svært relevant i forhold til problemstillinger i marine miljøer. Paragrafen gjelder små eller enkeltvis tiltak som hver for seg ikke har så stor betydning på naturmangfoldet, men som i sum kan ha effekt. Formålet med § 10 er å hindre gradvis forvitring av økosystemer, naturtyper og arter ved å se summen av tidligere, nåværende og framtidig påvirkning på dette naturmangfoldet i sammenheng.

Et nytt prinsipp i naturmangfoldloven er også prioriterte arter, jfr. § 23, og utvalgte naturtyper, jfr. kapittel VI i loven. Når en naturtype blir utvalgt gjennom forskrift av Kongen i statsråd, medfører det at det skal tas spesielle hensyn til den i naturbruk, forvaltning og arealplanlegging. Ingen av de fem naturtypene som er utvalgt eller de åtte artene som er prioritert til nå, har spesiell tilknytning til planområdet. Ålegrasenger er foreslått som utvalgt naturtype, men er ikke vedtatt ennå, denne naturtyper er det en del av i fjordene i planområdet og er således relevant for kystsoneplanleggingen.

HAVNE- OG FARVANNSLOVEN (HFL)

Loven skal legge til rette for god framkommelighet, trygg ferdsel og forsvarlig bruk og forvaltning av farvannet i samsvar med allmenne hensyn, hensynet til fiskeriene og andre næringer.

Kommunen er myndighet etter havne- og farvannsloven ut til 1 nautisk mil utenfor grunnlinjen. Unntaket er areal i hoved- og biled og i statlige fiskerihavner, hvor Kystverket er myndighet. Kommunen skal behandle søknader og gi tillatelser til kaier, flytebrygger, rørledninger, kabler mv. innenfor sitt areal. I Tromsø kommune er myndigheten etter havne- og farvannsloven delegert til Tromsø havn KF. For en del tiltak gjelder det at Kystverket er myndighet etter havne- og farvannsloven uavhengig av plassering (§28 og tiltaksforskriften), dette omfatter blant annet akvakultur, kraftproduksjon, petroleumsinstallasjoner, broer og luftspenn. Dersom et tiltak krysser kommunegrenser, er det også Kystverket som er myndighet.

Havne- og farvannsloven er koblet til pbl ved at det ikke kan gis tillatelse til tiltak som er i strid med plan jf § 32. Søknader om tillatelse etter hfl §§ 27 og 28 kan allikevel avslås om tiltaket er til hinder for sikkerhet og framkommelighet mv., selv om tiltaket er i tråd med plan.

HAVRESSURSLOVEN

Havressursloven (2009) avløser Saltvannsfiskeloven (1983).

Formålet med loven er å sikre en bærekraftig og samfunnsøkonomisk lønnsom forvaltning av de viltlevende marine ressursene og det tilhørende genetiske materialet og å medvirke til å sikre sysselsetting og bosetting i kystsamfunnene.

Lovens § 7 omhandler prinsipper det skal legges vekt på for å oppnå en bærekraftig forvaltning, og § 19 omhandler marint beskyttede områder der høsting og annen utnyttelse av viltlevende marine ressurser er forbudt. Dette kan

bl.a. omfatte gyte- og oppvekstområder, marine habitat som dyphavsfjell, korallrev og områder som av andre grunner er sårbare og verneverdige.

AKVAKULTURLOVEN

Loven setter rammer for tildeling av konsesjoner til akvakultur. Lovens hovedformål er å sikre oppdrettsnæringens lønnsomhet og konkurransekraft innenfor rammene av en bærekraftig utvikling. Akvakulturloven forvaltes av Fiskeridirektoratet. Forvaltningsreformen som ble gjennomført i 2009 innebærer at fylkeskommunen fra og med 1. januar 2010 overtok saksbehandlingen knyttet til tildeling av akvakulturtilatelser. Loven er direkte koblet til PBL ved at konsesjoner ikke kan gis i strid med kommunale planer. Kommunen avklarer bl.a. søknaden i forhold til gjeldende arealplan (kystsoneplan) etter PBL.

VANNFORSKRIFTEN

Vannforskriften er implementeringen av EUs vanndirektiv i Norge. Det er etablert et omfattende system med nasjonal, regional og lokal forvaltning, hvor landet er delt inn i 11 vannregioner med tilhørende vannområder. For hver vannregion skal det utarbeides forvaltningsplan etter PBL. Vannområdene skal i størst mulig utstrekning favne hele nedbørsfelt, inkludert kystvann én nautisk mil utenfor grunnlinjen, for å sikre en helhetlig og økosystembasert planlegging og forvaltning av vannområdene. Målet er å beskytte, og om nødvendig, forbedre vannkvaliteten. Vannregion Troms følger fylkesgrensene til Troms fylke.

Troms fylkeskommune har som vannregionmyndighet i vannregion Troms, lagt ut utkast til "Regional forvaltningsplan for vannregion Troms 2016-2021" med vedlegg til høring i perioden 1.7 - 31.12.2014.

ANDRE VIKTIGE LOVER

Andre viktige lover er;

- Havenergiloven (2010)
- Friluftsløven (1957)
- Kulturminneloven (1978)
- Forurensningsloven (1981)
- Sivilbeskyttelsesloven (2010)
- Lov om folkehelsearbeid (2011)

1.3.2 KOMMUNALE PLANER

De fem kommunene har ulik status for kystsoneplanleggingen i sine områder, noen har eldre kystsoneplaner, mens andre nylig har rullert kommuneplanens arealdel inkludert sjøarealene. Kystsoneplanen for Tromsøregionen har tatt utgangspunkt i gjeldende arealbruk i de respektive kommuner.

Kommune	Status arealdelen	Status kystsoneplan
Karlsøy	Vedtatt 2013, inkl. sjøarealene	Del av arealdelen
Lyngen	Vedtatt 2014, inkl. strandsonen	Kystsoneplan 1999-2002
Balsfjord	Vedtatt 2011, inkl. sjøarealene	Kystsoneplan fra 2002
Målselv	Vedtatt 2013, inkl. sjøarealene	
Tromsø	Vedtatt 2011, inkl. sjøarealene Planprogram for rullering av arealdelen er under arbeid Kommunedelplan for Sommarøy, Hillesøy og Brensholmen er under arbeid.	Kystsoneplan fra 2001, havbruksplan fra 2005 (temaplan)

Det er en rekke reguleringsplaner i kommunene. Disse reguleringsplanene skal i hovedsak fortsette å gjelde og er vist med hensynssone i plankartet. I Tromsø kommune er alle reguleringsplaner gjennomgått, og for en del eldre planer gjelder kystsoneplanen foran ved motstrid.

I tillegg til kommuneplanen og reguleringsplaner er det diverse andre relevante temaplaner og strategier som har betydning for kystsoneplanen:

- Klima- og energiplaner
- Overordnet ROS
- Næringsplaner
- Fysisk aktivitet og friluftsliv
- Kulturplaner
- Petroleumsstrategier
- Andre

1.3.3 REGIONALE PLANER OG DOKUMENTER

- Fylkesplan for Troms 2010-2013
- Regional planstrategi for Troms (2012-2015)
- Havbruksstrategi for Troms (2013)
- Strategisk næringsplan for Tromsø-regionen (2008-2018)
- Vesentlige vannforvaltningsspørsmål - vannregion Troms (2012)
- Fylkesdelplan for kystsonen 1999
- Fylkesvegplan (2010-2019)
- Folkehelse, idrett og friluftsliv (2008-2013)

1.3.4 NASJONALE DOKUMENTER OG RETNINGSLINJER

- Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging. Miljøverndepartementet (2011). T-1497.
- Verdens fremste sjømatnasjon Meld.St. 22 (2012-2013), Fiskeri- og kystdepartementet
- Effektiv og bærekraftig arealbruk i havbruksnæringen(2011). Gullestadutvalget
- Fiskeridirektoratet. Retningslinjer for arbeid med kystsoneplanlegging i Fiskeridirektoratet. Sist revidert i 2012.
- Sammen om et giftfritt miljø – forutsetninger for en tryggere fremtid Meld.St. nr.14 (2006-2007), Miljøverndepartementet
- Den europeiske landskapskonvensjonen
- Norsk klimapolitikk, Meld.St.21 (2011-2012), Miljøverndepartementet
- På den sikre siden – sjø sikkerhet og oljevernberedskap, St.meld. nr. 14 (2004-2005), Fiskeri- og kystdepartementet
- Nasjonal transportplan 2014-2023 Meld.St. 26 (2012-2013), Samferdselsdepartementet
- Handlingsplan for Kystverket 2010-2019
- Sametingets planveileder, Sametinget 2010

2 PLANPROSESS OG ORGANISERING

2.1 ORGANISERING

Kystplan Tromsøregionen er en interkommunal kystsoneplan, jf. plan- og bygningsloven kap. 9. Det er opprettet en interkommunal styringsgruppe og arbeidsgruppe, mens vedtaksmyndigheten etter plan- og bygningsloven ligger til den enkelte kommune.

Figur 2. Organisasjonskart for Kystplan Tromsøregionen.

STYRINGSGRUPPA

Styringsgruppa er sammensatt av politiske og administrative representanter fra hver av de fem kommunene. Prosjektlederen for Kystplan Troms i Troms fylkeskommune deltar som observatør. Styringsgruppa har ansvar for prosjektets overordnede økonomi og framdrift.

ARBEIDSGRUPPA

Arbeidsgruppa er satt sammen av planleggere og rådgivere fra de fem kommunene, innleid prosjektleder, prosjektansvarlig i Tromsø-området regionråd og prosjektlederen for Kystplan Troms i Troms fylkeskommune. Prosjektleder for Kystplan Nord-Troms er med som observatør. Arbeidsgruppa har ansvar for å bidra til å utarbeide planforslaget sammen med prosjektleder. Gruppa er et viktig forum for kunnskapsutvikling og erfaringsutveksling mellom kommunene.

FAGGRUPPER I KOMMUNENE

Kommunene har opprettet egne faggrupper knyttet til den interkommunale kystsoneplanen. Disse gruppene jobber med ulike geografiske områder knyttet til fjordene og kysten, og kommer med innspill til planarbeidet. Disse gruppene er viktig for forankring i hver enkelt kommune og for å effektivisere tilfanget av kunnskap fra kommunene.

REGIONALT PLANFORUM

Et utkast til konsekvensutredning og plankart ble lagt fram i regionalt planforum i september 2014, mot slutten av arbeidet med planforslaget.

POLITISKE VEDTAK

Det er avgjørende at kommunestyrene/bystyret i hver av de fem kommunene har eierskap til planarbeidet. Hver kommune har sin representant i styringsgruppa. Det er formannskap/byråd eller kommunestyret/bystyret som skal gjøre alle vedtak etter plan- og bygningsloven.

2.2 MEDVIRKNING

Gjennom hele arbeidet med kystsoneplanen har medvirkning vært et viktig fokus. Prosessen har lagt opp til bred medvirkning fra innbyggere, næringsaktører, interesseorganisasjoner, regionale myndigheter og forskningsinstitusjoner.

Planverksted - som et viktig ledd i både kunnskapsinnhenting- og medvirkningsarbeidet ble det arrangert et stort planverksted i Tromsø der representanter fra kommunen, regionale og statlige myndigheter, næringsaktører, forskning og interesseorganisasjoner deltok. Formålet med verkstedet var forankring av planarbeidet, få innspill til planprogrammet, samt belyse ulike problemstillinger i kystsonen.

Folkemøter - under høringen av planprogrammet ble det arrangert folkemøter i hver av de fem kommunene. På disse møtene ble planprogrammet presentert for innbyggerne, og lokale lag og organisasjoner som deltok. Representanter for barn og unge ble spesielt invitert. Under folkemøtene ble det arrangert mini-verksteder med tegning på kart for å få frem lokal kunnskap om blant annet områder for friluftsliv, viktige landskapsområder, fiskeområder etc. Disse dataene har senere blitt digitalisert, og satt sammen i en digital innsynsløsning. Folkemøtedataene har vært et meget nyttig grunnlag i konsekvensutredningen og i planarbeidet ellers.

Folkemøter ble også arrangert i de fem kommunene under høringen av planforslaget.

Møte med fiskerne – folkemøtene under høringen av planprogrammet ble avholdt på en tid av året da de fleste fiskerne er ute på havet. Det ble holdt egne medvirkningsmøter med fiskerne i forbindelse med utarbeidelsen av planforslaget.

Nettsider – det er opprettet en egen nettside for prosjektet Kystplan Troms, og denne ble brukt som informasjonskanal sammen med nettsidene til kommunene og Tromsø-området regionråd.

2.3 FRAMDRIFT

De ulike fasene i planarbeidet:

1. Oppstart av planarbeidet og utarbeidelse av planprogram, høsten 2013.
2. Høring av planprogram, 27.jan-10.mars 2014
3. Vedtak planprogram, juni 2014
4. Utarbeidelse av interkommunal kystsoneplan med konsekvensutredning og risiko- og sårbarhetsanalyse, høsten 2014
5. Høring av interkommunal plan, vinteren 2014/2015
6. Vedtak av kystsoneplanen er ventet våren 2015.

3 UTFORDRINGER OG PROBLEMSTILLINGER

Hovedproblemstillingen i planarbeidet er formulert i ett spørsmål:

Hvordan legge til rette for næringsutvikling samtidig som det tas hensyn til de ikke-kommersielle interessene?

Tromsøregionen har flere store fjordsystem og en kyst med mange øyer, brede sund og storhavet utenfor. Det kan oppleves som arealressursene i kystsonen er uendelige i dette området. Det er likevel slik at de ulike næringsinteressene kan ha bruk for de samme arealene, og det kan finnes verdier i kystsonen som blir negativt påvirket av økt aktivitet. De ikke-kommersielle verdiene er blant annet knyttet til naturmangfold, friluftsliv, kulturminner og kulturmiljø, landskapsopplevelser og et rent hav.

Kystplan Tromsøregionen vil legge til rette for næringsutvikling samtidig som det tas hensyn til de ikke-kommersielle interessene. Planen skal gi langsiktige og forutsigbare rammer for bruken av arealene i kystsonen. Kystplan Tromsøregionen har en kunnskapsbasert tilnærming til de ulike problemstillingene og interessekonflikter som aktualisert gjennom planprosessen.

For å konkretisere hovedproblemstillingen er det i planprogrammet formulert flere underspørsmål. Spørsmålene har kommet fram blant annet på bakgrunn av planverkstedet i begynnelsen av planprosessen.

- ✓ Hvilke områder må ligge uten inngrep på grunn av ikke-kommersielle verdier slik som naturmangfold, kulturminner, landskapsopplevelser og rekreasjonsmuligheter?
- ✓ Hvilke områder er egnet til oppdrett?
- ✓ Hvilke områder må forbeholdes fiskerinæringen?
- ✓ Er det behov for å sette av nye areal til havner, sjødeponi mv? Fiskerihavner, småbåthavner, industri osv.
- ✓ Kan det oppstå arealkonflikter med farledene?
- ✓ Hvilke områder trenger Forsvaret til sin aktivitet?
- ✓ Hvilke områder trenger reindriftsnæringen i kystsonen?
- ✓ Er det behov for nye arealer og infrastruktur knyttet til olje- og energi industrien? Vindkraftanlegg, ilandføring av olje og gass, kabler for strøm og petroleum osv.
- ✓ Hvilke behov har reiselivsnæringen?
- ✓ Er det behov for arealer og infrastruktur til bergverk?
- ✓ Hvordan ta hensyn til arealbruk på land i vurderingene av arealbruk i kystsonen?
- ✓ Er det sjøarealer innenfor planområdet hvor konflikten mellom fiskeri og havbruk er betydelig?
- ✓ Hvordan påvirker teknologi- og strukturendringene fiskeri- og havbruksnæringen sine arealbehov?
- ✓ Hvordan vil klimaendringene med høyere havtemperatur føre til
 - endringer i kystfisket?
 - endringer i oppdrettsnæringen sin tilpasning - nye arter, eller flytting av anlegg?
- ✓ Hvordan skal de fem kommunene jobbe sammen om kystsonen etter at planen er vedtatt?
- ✓ Hvordan sikre kompetanseutvikling og erfaringsutveksling mens planarbeidet pågår og etter at planen er vedtatt?

4 INNSPILL TIL PLANARBEIDET

Planprogrammet var på høring i perioden 27.januar -10.mars 2014. Det kom inn i alt 25 skriftlige uttalelser til planarbeidet, disse inneholdt både innspill til planarbeidet og merknader til planprogrammet. Uttalelsene inneholdt relevant og nyttig informasjon som er blitt en del av grunnlaget i konsekvensutredningen og i det videre planarbeidet. Under høringen av planprogrammet ble det arrangert folkemøter og deltakerne på møtene ble invitert til å tegne ned lokalkunnskap på kart. Disse dataene har blitt en viktig del av kunnskapsgrunnlaget i planarbeidet.

Forslag til ny arealbruk kom inn fra både private og offentlige aktører. Fire oppdrettselskap gikk sammen om å gi et felles innspill om i alt 29 nye akvakulturområder, i tillegg til utvidelse av 2 eksisterende. Kystverket kom med en del konkrete innspill om bruk av de ulike arealformålene som kan anvendes på sjø, og hadde blant annet ønske om at det ble satt av en rekke deponier for dumping av masser i kystsoneplanen. Kommunene har gått gjennom behov for utvidelser av eksisterende virksomheter, slik som havner, småbåthavner, fritids- og turistformål med mer.

Til sammen har 66 nye arealformål blitt konsekvensutredet, se kap 6.

5 SAMMENSTILLING OG ANALYSE

5.1 KAMPEN OM AREALENE

Strandsonen og sjøområdene er under stadig press. Økende konkurranse og interessekonflikter gjør kystsonen vanskelig å forvalte uten et godt planverktøy. Kystsoneplanlegging er aktualisert gjennom økt satsing på akvakultur fra regjeringens side og teknologiske endringer i havbruksnæringen. Trenden i denne næringen er større og færre anlegg, som gjerne er trukket ut fra de innerste fjordene og lenger ut på kysten og i skjærgården.

I Tromsøregionen er fiskeinteressene sterke. Innføring av akvakultur i nye område fører til tilsvarende begrensning i fiskeområder. Det er fiskeforbud rundt oppdrettsanlegg, og fortøyninger setter begrensninger på bruken av trål og andre aktive redskap i et større område, særlig der oppdrettsanleggene ligger i dyp sjø.

Inne i fjordene er det viktige gytefelt for kysttorsk, og lenger ute er det flere gyte- og oppvekstområder for ulike fiskeslag. Det er usikkert om akvakultur påvirker gyteadferd. Her er det behov for mer forskning. Fiskere og fiskehandlere/fiskeforedlere erfarer at fisken som blir fisket i fjorder med stor tetthet av oppdrettsanlegg får redusert kvalitet og blir vanskelig å omsette. Også her mangler det vitenskapelig verifisering av de utfordringene som fiskerne erfarer.

Tromsøregionen har flere gode lakseelver. Målselva er den viktigste og er vernet som nasjonalt laksevassdrag. I 2013 var Målselva den tredje beste sportsfiskeelva i Norge sett i forhold til fangstkvantum.

Rømming og lakselus er de største utfordringene knyttet til oppdrettsnæringen i dag. De ville laksestammene er sårbare og har behov for vern mot påvirkning fra oppdrettslaks.

I kystsoneplanleggingen må man forholde seg til usikkerhet omkring virkningene av ny arealbruk. Samfunnsinteresser må veies mot hverandre. Det skal legges til rette for vekst i havbruksnæringen samtidig som man skal ivareta de andre interessene i kystsonen.

5.2 OVERORDNET STRUKTUR FOR AKVAKULTUR

Havbruksnæringen i Tromsøregionen er, som i resten av landet, særlig konsentrert om lakseproduksjon. De velegnede naturforholdene for oppdrett som norskekysten tilbyr, og hvor kystsonen i Nord-Norge fremstår blant

de beste, gjør Norge til verdens største produsent av atlantisk laks. Tilgang på gode lokaliteter i sjøen, god infrastruktur og høyt utviklet kompetanse og teknologi i verdensklasse, er nøkkelen til denne suksessen. Troms står for om lag 10 % av den nasjonale produksjonen av laks og ørret, men sjøarealet i fylket har langt lavere tetthet av oppdrettslokaliteter enn for eksempel Hordaland som har det største uttaket av fisk.

Akvakulturnæringen opplever betydelige endringer i nærings- og eierstruktur. Det skjer en økt industrialisering og produksjonen konsentreres om færre og større lokaliteter. Det blir også færre og større slakterier. Kommuner med slakterier eller forproduksjon har en relativt større andel av sysselsettingen knyttet til akvakulturnæringen. Flere kommuner i Troms har således opp mot 10 % av de sysselsatte knyttet til havbruk. Andelen i Lyngen, Karlsøy og Balsfjord tilsvarer 2 %, mens Tromsø og Målselv har en mindre andel. (Nofima rapport 28/2012).

Det som er viktig i forhold til kystzoneplanen er å få fram en oversikt over næringens arealbehov og avklare arealbruken i forhold til andre interesser. Kommunen er planmyndighet og akvakultur kan etableres i de områdene som er satt av til dette i kystzoneplanen. Plan- og bygningsloven åpner for at kommunen kan gi dispensasjon fra gjeldende plan etter nærmere angitte regler i § 19-1 ff. Noe av hensikten med å utarbeide kystzoneplanen er å framskaffe et helhetlig og forutsigbart planverktøy, slik at dispensasjoner kan unngås.

5.2.1 DAGENS SITUASJON

Planområdet kan grovt sett deles inn i tre soner: indre fjorder, sund og ytre fjorder og yttersida av de store øyene. Mesteparten av den etablerte oppdrettsvirksomheten i Tromsøregionen ligger i de ytre fjordene, slik som Kattfjorden, Sessøyfjorden, Kaldfjorden, Kvalsundet, Grøtsundet, Langsundet og Dåfjorden. I de indre fjordene indre Malangen, Balsfjorden og Ullsfjorden er det ikke etablert oppdrett, men flere av forslagene til nye akvakulturområder fra oppdrettsnæringen ligger inne i disse fjordene.

På yttersida av Tromsø og Karlsøy er det ikke etablert oppdrett i dag. Yttersida av Karlsøy er landskapsvernområde og er foreslått som et av områdene i marin verneplan. Denne delen av planområdet er dermed uaktuell for oppdrett. I Hamrefjorden/Vannsund i Karlsøy kommune er det flere forslag til akvakulturområder.

På yttersida av Tromsø kommune er det flere forslag til nye oppdrettsområder. I denne delen av planområdet vil det være god vannutskiftning, og noen av konfliktene som finnes i fjordene vil ikke være til stede her ute. Værforholdene er tøffe ytterst på kysten, og krever gode teknologiske løsninger for å sikre stabil drift, trygge arbeidsforhold og for å unngå skader på anlegg som kan føre til rømming. Konflikten med fiskeriinteressene ser ut til å være mindre ytterst på kysten enn inne i fjordene.

Det har kommet få forslag til nye akvakulturområder i den midterste sonen (ytte fjorder og sund), og det kan tyde på at kapasiteten i disse områdene er brukt opp. Enkelte av fjordene har dessuten vist seg mindre egnet, slik som Kaldfjorden, hvor stort innsig av sild de siste årene har ført til for lavt oksygeninnhold i vannet, og store problemer for oppdrettsanleggene.

5.2.2 NY STRUKTUR FOR AKVAKULTUR

Et prinsipp i arealplanleggingen er å samle tekniske inngrep, og unngå å ta i bruk nye områder før det er nødvendig. I forhold til lokalisering av akvakultur betyr det å fastholde noen oppdrettsfrie soner, og å vurdere nye etableringer i nærheten av eksisterende. En utfordring med å følge dette prinsippet er kravene til avstand mellom anlegg. Minsteavstanden mellom oppdrettsanlegg er i følge Mattilsynet i utgangspunktet 5 km.

Det er bare et fåtall av oppdrettsnæringens ønskede arealer som ligger i nærheten av eksisterende anlegg. De områdene som er foreslått av næringen, er tatt inn i planen dersom de ikke er problematiske på grunn av konflikt med andre interesser.

Framtidig ekspansjon i oppdrettsnæringen bør skje ute på kysten. Her er det god vannutskiftning og lang avstand til ville laksestammer. I Tromsø er det imidlertid sterke friluftsjakter i en del områder, og dette sammen med sårbar natur, gjør at ikke alle områdene som er foreslått i den ytterste sonen har blitt tatt inn i kystsonenplanen. Dette gjelder for eksempel områdene rundt Håja og Sessøya.

Fjordene Malangen (Tromsøsiden), Balsfjorden og Ullsfjorden har hittil vært oppdrettsfrie i forhold til ørret og laks. Det vil være vanskelig å legge til rette for ønsket utvikling i oppdrettsnæringen uten å ta i bruk noen av disse fjordene. Samtidig er det store naturverdier i fjordene, og kunnskapen om hvordan oppdrett påvirker sårbar natur er mangelfull. Føre-var prinsippet bør derfor legges til grunn.

Malangen - I kystsonenplanen er hensynet til nasjonal laksefjord og de ville laksestammene lagt til grunn for at det ikke er foreslått noen akvakulturområder i Malangen. Unntaket er helt ytterst i fjorden ved Brensholmen, der avstanden er så stor at det er mindre risiko for påvirkning. Malangen er dessuten øvingsfelt for Forsvaret, og det er ikke ønskelig med faste installasjoner som oppdrett innenfor disse feltene.

Balsfjorden – Denne fjorden er en terskelfjord. Innerst i Balsfjorden er det et regionalt viktig gytefelt for torsk, og det er flere områder med sårbar natur både innerst i fjorden og ytterst ved Andersdalen. Det er satt av et akvakulturområde i midten av fjorden, det er lagt til grunn at dette området ligger i god nok avstand til verdifulle naturområder og gytefelt.

Ullsfjorden – Ullsfjorden har flere verdifulle og sårbare lakseelver og har trålfelt for reker. Kystsonenplanen åpner derfor ikke for oppdrett av anadrom fisk i denne fjorden. Det er satt av et mindre område som ikke åpnes for anadrom fisk. Dette arealet blir i dag benyttet til et forskningsprosjekt for dyrking av sukkertare. Ullsfjorden er også øvingsfelt for Forsvaret.

Ingen akvakulturområder i kystsonenplanen skal ligge nærmere land enn 50 m. Dette er for å ivareta ferdsel, fiske og grunne naturområder langs land.

5.3 FISKEOMRÅDENE

Fiskeriaktiviteten reguleres i hovedsak gjennom Havressursloven (tidligere Lov om Saltvannsfiske).

Fiskerinæringen har en lang historie i Tromsøregionen og er fortsatt meget viktig både som næringsvei, som grunnlag for avledet virksomhet og som tradisjons- og kulturbærer i regionen. Det er om lag 560 yrkesfiskere i de fem kommunene. Det er spesielt torskefiskeriet om vinteren og sildefisket om høsten som er viktige, men også andre fiskerier er viktige i dette området.

De arealer fiskerinæringen bruker er gitt av fiskens vandringsmønster og gytetilpasning i fjorder og kystnære farvann. Alle fjordene i planområdet blir i mer eller mindre grad brukt av fiskerne. Dette er viktige avlastningsområder når værforholdene gjør det vanskelig å være lenger ute på havet. Det blir dessuten drevet tradisjonelt fiske, særlig i Ullsfjorden og Balsfjorden.

Levendelagring av villfisk blir stadig mer aktuelt, og det er ønskelig å legge til rette for dette i planområdet. Levendelagring av villfanget fisk gjør det mulig å tilpasse omsetningen av fangsten til svingninger i markedet. Fisken lagres i merder inntil fire uker uten foring. Dersom fisken skal lagres lenger enn dette og fores, må det gis tillatelse etter akvakulturloven. Regelverket for levendelagring er under endring.

Ved fiskemottakene vil det være hensiktsmessig å ha tilgang til sjøareal som kan benyttes til levendelagring. I kystsonenplanen er dette i varetatt ved at det er satt av store nok areal til havneformål rundt fiskerihavnene, og det blir i bestemmelsene åpnet for levendelagring av villfisk.

Det er også av oppdrettsnæringen spilt inn et område for levendelagring til kystsoneplanen. Dette arealet blir satt av til formålet akvakultur, men har bestemmelser om det det ikke kan benyttes til oppdrett av anadrom fisk.

5.4 HAVNEINFRASTRUKTUR

Havnestrukturen i Norge består av havner som med hjemmel i havne- og farvannsloven betegnes som «utpekte havner». Staten kan her fastsette nærmere krav til organisering og samarbeid med videre. Alle andre havner betegnes som «øvrige havner» i loven, og disse vil primært ha som oppgave å betjene lokalsamfunn og stedlig næringsliv.

Stamnetthavner er ikke hjemlet i havne- og farvannsloven, men er et begrep som benyttes i Nasjonal transportplan. Det er 32 stamnetthavner i Norge. I Troms fylke er det to slike havner, Harstad og Tromsø (Breivika). Stamnetthavnene er gjennom Nasjonal transportplan gitt riksvegtilknytning og staten har ansvar for både sjøverts og landverts infrastruktur til og fra disse havnene.

Fiskerihavner er et begrep som benyttes om havner der staten har investert i infrastruktur til fiskeriformål. I planområdet er det i alt 13 fiskerihavner. Det har vært et viktig fokus i kystsoneplanen å legge til rette for videre utvikling av fiskerihavnene. Det er satt av havneområder rundt alle havnene hvor det er plass til mulige utvidelser av moloer og kaier og til levendelagring av villfisk, se kap. 5.3. Innseiling til fiskerihavnene har fått formålet farled. Flere av fiskerihavnene har behov vedlikeholdsmudring av farled og havneområder. Dette sammen med nye prosjekt med overskuddsmasser skaper behov for egnede sjødeponier i nærområdet. I kystsoneplanen er det lagt inn deponiområder i nærheten av de fleste større fiskerihavnene.

5.5 FORSVARET

Forsvaret har flere øvingsfelt i planområdet. Dette gjelder Malangen, Grøtsundet og Ullsfjorden. Det er også et øvingsfelt ute i havet, men dette er ikke i konflikt med annen arealbruk i kystsoneplanen. Forsvaret har i planprosessen gitt signaler om at det er lite ønskelig med faste installasjoner innenfor øvingsfeltene. Dette innebærer en arealkonflikt mellom akvakultur og forsvarets øvingsområder.

Plan- og bygningsloven har et eget arealformål for ulike typer militære formål (pbl § 11-7 nr. 4). For sjøareal er det imidlertid praksis å framstille øvingsområdene som hensynssone (pbl § 11-8 a). Øvingsfeltene i Ullsfjorden, Grøtsundet og Malangen er vist som slike hensynssoner; H380-sone for militær virksomhet. I Ullsfjorden er det satt av et mindre oppdrettsområde for tare dyrking, i Grøtsundet er det satt av et område til deponering av masser og i Malangen er det satt av et akvakulturområde helt ytterst i fjorden.

5.6 FRAMKOMMELIGHET PÅ SJØ

I hoved- og biledene er det kystverket som har forvaltningsmyndighet. I disse ledene er det sikker framkommelighet som har prioritet. Flere av innspillene om nye akvakulturområder ligger inn mot farledene eller i hvit lyktesektor. I dype områder har oppdrettsanleggene behov for lange fortøyninger, og disse kan komme i konflikt med ferdsel til sjøs. I områder hvor ferdsel skal prioriteres er det gitt bestemmelser om at det ikke kan være fortøyninger eller annet høyere i vannsøylen enn – 25 m.

5.7 REISELIV

Kysten og fjordene er grunnlag for turisme i Tromsøregionen. Reiselivsbedriftene tilbyr turistfiske, hvalsafari og nordlysturisme. Det er en rekke mindre reiselivsbedrifter som er lokalisert i strandsonen i planområdet. Denne arealbruken faller innunder fritids- og turistformål i plan- og bygningsloven. Det vil være behov for å sette av areal i sjø i forbindelse med arealbruken på land. I kystsoneplanen er det satt av flere områder som er i bruk til formålet i

dag. Der det er behov for nye eller utvidete områder er disse konsekvensutredet og satt av i planen til fritids- og turistformål på sjø. I enkelte tilfeller er det ikke satt av areal på land, men det er satt av sjøareal i kystsoneplanen. Landareal må da settes av i neste rullering av kommuneplanen.

5.8 SMÅBÅTHAVNER OG SMÅBÅTANLEGG

Småbåthavner og småbåtanlegg er anlegg for småbåter, dette må ikke forveksles med havner. Havner er større anlegg med en annen type fartøy og trafikk, slik som fiskerihavner og industrihavner.

Plan- og bygningsloven skiller mellom småbåthavn og småbåtanlegg. Småbåthavn (herunder gjestehavn) benyttes typisk der det skal etableres anlegg for småbåter av mer allmenn karakter. For småbåtanlegg er bruken knyttet til nærmere fastsatte eiendommer. En småbåthavn er vanligvis større enn et småbåtanlegg, og vil som regel ha et eget driftsselskap, noe et småbåtanlegg ikke har. En småbåthavn må forventes å generere mer båttrafikk og trafikk på land enn et småbåtanlegg. Småbåtanlegg kommer innunder formålet Andre typer anlegg (pbl § 11-7 nr 1), mens småbåthavner hører til formålet Farled (pbl § 11-7 nr 6).

Ved lokalisering av småbåthavner og småbåtanlegg må man ta hensyn til de konsekvensene slike anlegg har for nærliggende områder. Båttrafikken fører blant annet med seg støy og forurensing som vil ha avgjørende innvirkning på valg av lokalisering. For eksempel kan samlokalisering av båt plass og bade plass være uheldig. Forurensing i form av små mengder oljesøl fra båter, kan utgjøre en helsemessig risiko og ubehag for brukerne av bade plassen. I tillegg vil støy kunne redusere opplevelsesverdien i nærliggende friluftsområde.

I arbeidet med kystsoneplanen har kommunene gått gjennom arealbruken som tilsvarer småbåthavner og småbåtanlegg. Områder som er i bruk til disse formålene i dag, men ikke vist i gjeldende kommuneplaner, er avgrenset og satt av i planen. For noen av områdene vil det være behov for framtidige utvidelser, areal til dette formålet er konsekvensutredet og satt av i kystsoneplanen.

For småbåthavner og småbåtanlegg vil det være behov for å sette av areal også i tilstøtende landareal. Dette er i noen tilfeller gjort i gjeldende kommuneplaner, ellers må dette gjøres i neste rullering av landarealene.

5.9 FRILUFTSLIV

I dag brukes kystsoneplanen som rekreasjons- og nærturområde for innbyggerne i kommunene og nabokommunene, til aktiviteter som båturer, padling, fiske og bading. Samtidig er kystsoneplanen viktig for den voksende reiselivsnæringen, hvor de kvalitetene kystsoneplanen har for friluftaktiviteter betyr mye. Friluftsliv i kystsoneplanen overlapper til dels med den satsningen som foregår innenfor reiselivet med opplevelsesbasert turisme på landsiden.

I kystsoneplanen er de områdene som på lang sikt skal forbeholdes friluftsliv satt av til friluftsområder på sjø. Dette gjelder areal rundt flere øyer og øygrupper på yttersida av Kvaløya og de viktigste badestrendene og utfartsområdene ellers i planområdet. I kystsoneplanen er det fokusert på områder hvor det er forbindelse mellom sjø og landarealene. Det kan være viktige friluftsområder på land som ikke har noen ilandstigningsmuligheter fra sjø. I slike områder er det ikke satt av areal i kystsoneplanen.

5.10 VERDIFULLE LANDSKAP, KULTURMILJØ OG NATUROMRÅDER

5.10.1 LANDSKAP

Det er laget et referansesystem for landskap i Norge (NIJOS 2005). I dette systemet faller landskapet i planområdet inn i to landskapsregioner; landskapsregion 32 – Fjordbygdene i Nordland og Troms, og landskapsregion 37 - Kystbygdene i Troms. Skillet mellom de to regionene går gjennom Kvaløya og Ringvassøya. Regionene er videre delt inn i underregioner. I planområdet er det seks underregioner, se figur.

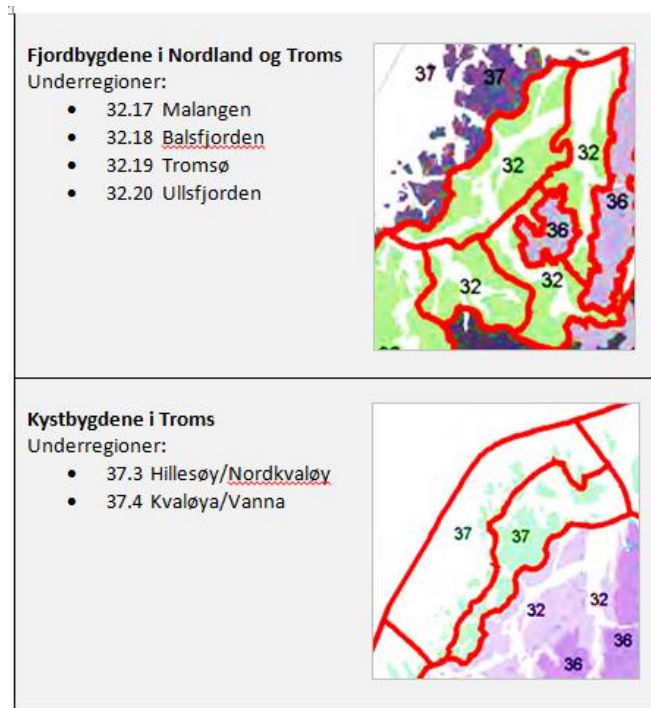
Fjordene Malangen, Balsfjorden og Ullsfjorden skjærer seg langt inn i landet, høydeforskjellen mellom sjøflate og fjelltopper øker innover. Noen steder er det høye alpine fjell i bakgrunnen slik som i Lyngen, mens lenger sør er det roligere avrundete fjellmassiv.

Ytterst er fjordene brede, men smalner av og deler seg gjerne opp i mindre sidefjorder. Innerst i fjordene er det god visuell kontakt mellom fjordsidene.

Den smale strandflaten mellom fjord og fjellsider og fjordbotnene har vært grunnlag for bosetting og jordbruk. Disse områdene er oppdyrket og fjelliene benyttes til beite. Mange steder er gårdsdriften nå lagt ned og kulturlandskapet gror igjen. I disse områdene finnes mange kulturminner. Nærheten til fjorden har vært grunnlag for bosetting siden steinalderen. Underregion Tromsø går fra ytre Malangen til Grøtsundet og Langsundet. Her går hovedledene til Tromsø, og i den nordlige delen har vi mange av de eksisterende oppdrettsanleggene i planområdet.

Landskapsregionen Kystbygdene i Troms er i planområdet delt inn i to underregioner. Den ene regionen omfatter de ytre delene av de store øyene i planområdet; Kvaløya og Ringvassøya. Disse øyene er fliket opp av korte fjorder, vikene og sund. Også her er det strandflaten som har gitt grunnlag for bosetting, men her har tilgangen til fiskebankene og en god båtstø hatt større betydning. Mange steder er vegløse og er nå fraflyttet. Områdene er uten større tekniske inngrep og er blant de siste store øyene i landet som kan betegnes som urørt natur. Også i de korte fjordene og sundene som går inn i og mellom øyene finnes det en del oppdrettsanlegg.

Den ytre delen av planområdet har flere mindre øyer med lavere høydeprofil, noen av øyene reiser seg likevel bratt opp fra havet og er viktige landemerker, slik som Håja. Det unike med denne delen av planområdet er en grovskåret og fjordkløftet ytterkyst som på tross av dette, er eller har vært bebodd. Kontakten med havet, lune vikene med bebyggelse, øde sandstrender og de høyreiste fjellene skaper stor variasjon og inntrykkstyrke i landskapet. Dette landskapet har stor verdi, også nasjonalt. I denne relativt åpne kysten er det kommet flere innspill om nye akvakulturområder. Mange av disse er lagt inn i kystsoneplanen, med mindre de kommer for tett på de store verdiene i området, slik som i området rundt Håja, Sessøya og Røsholmen.

Figur 3. Landskapsregioner i planområdet.

5.10.2 KULTURMILJØ OG KULTURMINNER

Kulturminner er spor etter menneskelig aktivitet i vårt fysiske miljø, herunder lokaliteter knyttet til historiske hendelser, tro eller tradisjon. Kulturmiljø er en samling av kulturminner eller områder hvor kulturminner inngår som en del av en større sammenheng. Det inngår både automatisk fredete kulturminner og nyere tids kulturminner.

Mangfoldet av kulturminner og kulturmiljøer er en del av våre omgivelser, og skal forvaltes og ivaretas som bruksressurs og som grunnlag for opplevelse og kunnskap.

En stor del av kulturminnene i Norge ligger langs sjøen. Grunnlaget for bosetting langs kysten var tilgjengelighet til sjø. Samiske kulturminner eldre enn 100 år og andre kulturminner fra før reformasjonen er automatisk fredet etter kulturminneloven. I planområdet er det mange kulturminner på land som ligger i nærheten av ny arealbruk slik som akvakultur og havneutvidelser. Selv om kulturminnene i liten grad vil bli fysisk ødelagt, har endringer i nærheten av kulturminnene påvirkning på den historiske sammenhengen mellom kulturminnene og fjorden/havet. Mange steder har kulturmiljøet stor tidsdybde med spor av bosetning fra steinalder, gravminner fra jernalder og gjerne samiske kulturminner som gammetufter eller tradisjonelle religiøse steder.

Av nyere tids kulturminner er det de ytre fiskeværene og kirkestedene som er meget viktige. Kirkevær på Sandøya og Gåsvær er eksempler på slik unike steder. Det er ønskelig å bevare disse områdene og unngå for store endringer med tekniske inngrep i nærområdet.

Det er få marinearkeologiske kulturminner som er fredet i planområdet. Vrak eldre enn 100 år er vernet etter kulturminneloven § 14. Det er særlig deponiområdene i planen som kan være i konflikt med marine kulturminner. Slike områder må avklares med Tromsø museum før de tas i bruk.

5.10.3 NATURMILJØ

I planområdet er det mange verneområder. Landskapsvernområdet Nordkvaløya-Rebberesøya i Karlsøy er det største og omfatter hele den ytre delen av kommunen. Dette området er også foreslått til marin verneplan. Rystraumen er et annet område som er foreslått til marin verneplan. Det er mange sjøfuglreservater i ytre del av planområdet. Lenger inne er det flere ramsarområder slik som deltaet til Målselva og Kobbvågen og Sørkjosleira i Balsfjorden. Ramsarområder er våtmarksområder som er spesielle i nasjonal og internasjonal sammenheng og er vernet etter Ramsarkonvensjonen.

Målselva er nasjonalt laksevassdrag og indre del av Malangen er nasjonal laksefjord. De nasjonale laksevassdragene og laksefjordene er opprettet av Stortinget for å gi et utvalg av de viktigste laksebestandene en særlig beskyttelse. I de indre delene av planområdet er det flere viktige og sårbare lakseelver, slik som Jægvassdraget og Breivikelva i Ullsfjorden og Tømmervikelva og Sørkjoselva i Balsfjorden. Spredning av lakselus og genetisk påvirkning fra rømt oppdrettslaks er blant de største truslene mot villaksen. Dette skaper utfordringer i en situasjon der oppdrettsnæringen har behov for å ta i bruk nye områder.

Marine naturtyper slik som tareskoger, bløtbunnsområder, ålegrasenger, kalkalgeforekomster og israndavsetninger er kartlagt i Troms. Det er også registrerte korallrev i planområdet, slik som i Malangen ved Torsnes. Mange av disse naturtypene er sårbare for endringer i miljøet, slik som avsetning av finpartikulært stoff og næringssalter. Dette er grunnen til at det er problematisk å deponere masser eller lokalisere oppdrettsanlegg nær slike områder.

5.11 SAMISKE INTERESSER

Samiske interesser omfatter i denne sammenheng samiske samfunnsinteresser knyttet til tradisjonelt fiske, reindrift og øvrig samisk næring og kultur, i tillegg til kulturminner.

Sametinget har utarbeidet en planveileder som er lagt til grunn i planarbeidet. Prinsippene for planlegging i samiske områder tar spesielt opp betydningen av naturgrunlaget for samisk næringsutøvelse og at tradisjonell kunnskap skal legges til grunn i planarbeidet. Den samlede effekten av tidligere og planlagte tiltak innenfor bruksområdet, må vurderes i forhold til muligheten for fortsatt bruk.

Planområdet tilhører tradisjonelt samisk område. Tradisjonelt fiskeri eller kombinasjonsnæring drives i variert omfang ved kysten i Tromsøregionen. Kystlinjen omfattes også av betydelige areal hvor det er reindrift. Dette er tradisjonelle samiske næringer basert på erfaringskunnskap som er viktige identitetsbærere for det samiske i området. Selv om rein i økende grad transporteres med bil/båt over lengre avstander, er tradisjonelle svømmeplasser for rein fortsatt aktuelle. Svømmeplasser og flyttleier tilknyttet svømmeplassene er lovbeskyttet av Reindriftingslovens §22. Planområdet berører følgende reinbeitedistrikt;

- 10 Vannøy
- 12 Ringvassøy
- 14 Kvaløy
- 17/18 Tromsdalen
- 19/32 Lakselvdalen / Lyngsdalen
- 27 Mauken
- 33 Rendalen

Det er særlig hensynet til de samiske kulturminnene i strandsonen og påvirkningen av tradisjonelle fiskeplasser i fjordene som er vurdert i planarbeidet. I tillegg er det i Balsfjord, Tromsø og Karlsøy reindriftingsområder som går ned til sjø. Disse er ivaretatt med hensynssoner H-520-hensyn reindrift, i kystsoneplanen.

5.12 SAMFUNNSSIKKERHET OG BEREDSKAP

5.12.1 SKRED

Store deler av de tilstøtende landområdene til planområdet ligger i aktsomhetsområder for skred. Aktsomhetsområdene går som oftest ut i sjø, gjerne i et belte på mellom 50 og 150 m langs land. Det betyr at flere av forslagene til akvakulturområder og havneområder, kommer i konflikt med skredfarlige områder.

Det er aktsomhetsområdene for ulike typer skred slik de framkommer på skrednett.no, som er lagt til grunn for vurderingen av skredfare i konsekvensutredningen. Disse områdene er potensielt skredfarlige. En grundigere kartlegging vil som oftest redusere det skredfarlige området. Forventet økning i nedbørsintensitet fører til økt skredfare i framtiden. Ved tiltak i planområdet må enten utbyggingen skje utenfor registrert aktsomhetsområde, eller det må gjøres en nærmere skredfaglig vurdering for å avklare reell skredfare.

For deler av planområder finnes det eldre snø- og steinskredkart utarbeidet av NGI. I tillegg til grunnmetoden som er brukt for de landsdekkende aktsomhetskartene er det her utført befaringskart der skredkyndige personer har vurdert lokale terrengforhold mm. Disse kartene er lagt til grunn for avgrensning av faresoner for skred i plankartet.

5.12.2 KLIMAENDRINGER

Havnivåstigning – Beregnet havnivåstigning i 2100 (relativt til 2000) i planområdet ligger mellom 56 og 64 cm. Det er ventet størst havnivåstigning i de ytterste områdene, mens lenger inne i fjordene er forventet havnivåstigning

noe lavere. Når det gjelder 100 års stormflo, er nivået forventet å bli på mellom 258 cm og 296 cm i 2100 i planområdet. (Kilde: Klimatilpasning Norge 2009)

Høyere havtemperatur - Spredningsmønsteret for lakselus og andre sykdomsframkallende organismer vil endres, dels som følge av økt ferskvannsavrenning, dels på grunn av økt vanntemperatur. Dessuten vil enkelte sykdommer bli mer vanlige, for eksempel francisellose hos torsk og vibriose hos flere fiskearter.

Økt nedbørsintensitet - dette fører til større fare for skred og flom, for sjøarealene er det primært økt skredfare langs land som utgjør en risiko.

Ekstremvær med høy vannstand og vind – kan føre til økt belastning på oppdrettsanlegg som kan øke faren for rømming. Anlegg bør dimensjoneres i henhold til økte værlaster.

5.12.3 AKUTT FORURENSNING

Uønskede hendelser som fører til akutt forurensning kan være utslipp av bunkersolje eller andre miljøfarlige stoffer som følge av for eksempel grunnstøting eller skipskollisjoner. Denne problemstillingen er i liten grad vurdert i planarbeidet, men bør være tema i kommunenes overordnede ROS-analyser. Det blir i kystsoneplanen lagt til rette for utvidelser i havneområdene og dette kan indirekte føre til økt skipstrafikk. Klimaendringene med utstabile værforhold kan øke risikoen for akutt forurensning som følge av ulykker med skip.

5.12.4 UHELDIG SAMLOKALISERING

Forslag til ny arealbruk må vurderes i forhold til hvilke andre funksjoner og infrastruktur som er lokalisert i området. Eksempel på uheldig samlokalisering er deponier for masser på sjøbunnen i områder hvor det ligger sjøkabler for eksempel for elektrisitet eller telenett. Plassering av anlegg på sjøen som stenger for lyssignal fra fyrlykter er også uheldig samlokalisering. Slike forhold må analyseres i kommuneplanen, men detaljerte vurderinger må skje i reguleringsplan eller ved søknad om tiltak.

5.13 FORHOLDET TIL GJELDENE KOMMUNEPLANER

Kommunene Målselv og Karlsøy har nylig vedtatte kommuneplaner for sjøarealene. I Lyngen kommunes nylig vedtatte kommuneplan inngår strandsonen, men sjøarealene er vurdert i den interkommunale kystsoneplanen. Når det gjelder Balsfjord kommune, er det ikke så mange formål på sjø i gjeldende kommuneplan og det har vært relativt oversiktlig å videreføre aktuell arealbruk, samt å oppdatere arealformålene i tråd med resten av planområdet.

I Tromsø kommune er det lenge siden sjøarealene ble vurdert i kommuneplanen, og det har vært behov for en grundig gjennomgang av gjeldende arealbruk. Når det gjelder areal avsatt til akvakultur i gjeldende plan, er de områdene som ikke er tatt i bruk til akvakultur tatt ut av planen. De områdene som er i bruk til akvakultur er justert for å ivareta fortøyninger. Det har ikke vært mulig å framskaffe eksakte data på fortøyningene fra Fiskeridirektoratet, og områdene er digitalisert basert på konsesjonssøknadene som kommunen har hatt til behandling.

I Tromsø kommune var det i gjeldende kommuneplan avsatt en del områder til kombinert formål sjø og vassdrag. Det har ikke kommet fram dokumentasjon på grunnlaget for at disse ble avsatt i sin tid. Alle områdene er derfor tatt ut og det er gjort en ny vurdering av disse sjøområdene.

Fiskeområdene i hele planområde videreføres, men oppdateres i henhold til kystnære fiskeridata fra Fiskeridirektoratet.

5.14 SAMARBEID OM PLANLEGGING I SJØ

En del av formålet med den interkommunale kystsoneplanen og prosjektet Kystplan Troms i Troms fylkeskommune, er å legge til rette for kunnskapsutvikling og erfaringsutveksling mellom kommunene, og skape grunnlag for framtidig samarbeid om arealbruken i kystsonen.

Et sentralt spørsmål er om noe ville blitt annerledes om kystsoneplanen ikke var en interkommunal plan, men at kommunene hver for seg hadde planlagt kystsonen?

En gevinst med den interkommunale planen er at flere fjordsystem er sett i sammenheng. Særlig er dette av betydning for lokaliseringen av nye akvakulturområder. Det kan være utfordrende å få til en regional tankegang rundt dette med verdiskapning og bruk av kommunens egne arealer.

Ved gjennomgangen av arealbruk på sjø for alle de fem kommunene, har de samme prinsippene vært lagt til grunn. Det betyr for eksempel at næringslivet og andre aktører som skal ta i bruk arealer i kommunene vil forholde seg til de samme bestemmelsene for områdene.

6 KONSEKVENsutREDNING OG ROS-ANALYSE

Planer som legger til rette for framtidig utbygging skal ha en konsekvensutredning som beskriver og vurderer planens virkninger for miljø og samfunn. Dette går fram av plan- og bygningsloven § 4-2. Konsekvensutredningen er en del av grunnlaget for å vurdere forslag til endret arealbruk, og vil i tillegg si noe om hvordan utfordringer og problemstillinger i planen kan løses. Vurderingene er gjort på overordnet nivå tilpasset kommuneplannivået.

Risiko- og sårbarhetsanalyse (ROS) for ny arealbruk er utarbeidet som en del av konsekvensutredningen, i samsvar med plan- og bygningsloven § 4-3. Analysen er overordnet og tilpasset kommuneplannivået. Formålet er å vurdere forslag til ny arealbruk med hensyn til samfunnssikkerhet, og å avdekke sårbarhet som det må tas hensyn til i videre planlegging.

6.1 METODE

Forslag til ny arealbruk er identifisert og kartfestet, og nye eller endrete utbyggingsområder er konsekvensutredet. Konsekvensutredningen er utarbeidet med utgangspunkt i metodikken i *Statens vegvesen Håndbok V712 Konsekvensanalyser*, men med tilpasninger til dette plannivået og tiltak i kystsonen. For en del utredningstema er ikke vegvesenets metodikk relevant, og her er det gjort en planfaglig vurdering med grunnlag i lokale, regionale, og nasjonale føringer for arealpolitikken. Disse dokumentene er referert i kap. 1.3.

Konsekvensutredningen bygger på eksisterende kunnskap, slik den foreligger i tilgjengelige databaser og dokumenter. For å supplere eksisterende kunnskapsgrunnlag er det gjennom folkemøter hentet inn data om blant annet friluftsliv og landskap. Denne lokalkunnskapen er kartfestet og lagt til grunn der dette er relevant. All kartfestet informasjon er satt sammen gjennom bruk av GIS (geografisk informasjonssystem). Utredningstema og kunnskapsgrunnlag går fram av tabell.

Utredningstema	Kunnskaps- og vurderingsgrunnlag
Naturmangfold	Naturbase, kartlegging av marine naturtyper i Troms, artskart, Norsk rødliste for arter 2010, lakseregisteret, elvedeltaregisteret, Risikovurdering norsk fiskeoppdrett 2013
Friluftsliv	Data fra folkemøter, turkart, Ishavskysten friluftsråd, turistfiske
Kulturminner og –miljø	Askeladden, SEFRAK, Dykkepedia, data fra UiT
Landskap	Nasjonalt referansesystem for landskap, diverse landskapsanalyser, data fra folkemøter, Norge i 3D
Fiskeri	Fiskeridirektoratets kart, Kystinfo (Kystverket), data fra folkemøter/fiskere, Risikovurdering norsk fiskeoppdrett 2013, IRIS-studie av konsekvenser av legemidler mot lakselus http://www.iris.no/home/bekymret-for---248-kt-bruk-av-lakselusmidler
Forurensning og mattrygghet	Miljøstatus, Mattilsynet, Risikovurdering norsk fiskeoppdrett 2013
Folkehelse	Fysisk aktivitet, universell utforming, støy
Klimatilpasning	Prognoser for havnivåstigning, veiledere fra Norsk vassdrags- og energidirektorat (Nve) og Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (Dsb)
Transportbehov, energiforbruk og –løsninger	Kystinfo, kart, sjøkart, Den norske los, flyfoto. Avstand til servicetilbud, utbyggingsmønster
Samisk natur- og kulturgrunnlag	Sametingets planveileder, Askeladden, reindriftsforvaltningen
Barn og unges oppvekstvilkår	Rikspolitiske retningslinjer for å styrke barn og unges interesser i planleggingen
Støy og lys	Retningslinje for behandling av støy i planleggingen
Beredskap og ulykkesrisiko	Skrednett, grunnforurensning, trafikk tetthet (kystinfo). Se også klimatilpasning,
Bosetting og fritidsbebyggelse	Gjeldende arealplaner, kart og flyfoto

Ny eller endret arealbruk er vurdert i forhold til dagens situasjon eller 0-alternativet. Dagens situasjon er definert som arealbruk fastsatt i plan, enten gjeldende kommuneplaner eller reguleringsplaner der disse finnes.

Hvert nye utbyggingsområde er vurdert i forhold til alle utredningstemaene. En del av temaene er mindre relevant i forhold til mesteparten av arealbruk på sjø, men er tatt med ettersom de var med i planprogrammet, eksempler på slike tema er folkehelse og barn og unges oppvekstvilkår.

KU og ROS er gjennomført ved bruk av skjema. Skjemaet har en tabell for KU, en for ROS og en for oppsummering.

6.1.1 KONSEKVENsutredning

Følgende tema er utredet med utgangspunkt i metodikken i V712: kulturminner og kulturmiljø, naturmangfold, friluftsliv, landskap, fiskeri. For hvert utbyggingsområde er verdi fastsatt basert på kriterier i V712. Verdien er gitt på en skala liten, middels, stor. Omfanget av foreslått ny arealbruk i forhold til dagens situasjon er vurdert på en 7-delt skala fra stort negativt til stort positivt omfang. Konsekvensen kommer fram ved å sammenholde området verdi og utbyggingens omfang i tråd med konsekvensviften (se figur 4).

De resterende utredningstemaene er vurdert etter faglig skjønn basert på kunnskapsgrunnlaget som kommer frem i tabell.

Det er gjort en vurdering av samlet konsekvens for hvert tema. Konsekvensen er gitt på en skala fra meget stor positiv (++++) til meget stor negativ konsekvens (----).

Figur 4. Konsekvensviften, Statens vegvesen håndbok V712.

Verdi	Ingen verdi		
	Liten	Middels	Stor
Omfang	Stort positivt		Meget stor positiv konsekvens (++++)
	Middels positivt		Stor positiv konsekvens (++++)
Lite positivt			Middels positiv konsekvens (++)
Intet omfang			Ubetydelig (0)
Lite negativt			Liten negativ konsekvens (-)
Middels negativt			Middels negativ konsekvens (- -)
Stort negativt			Stor negativ konsekvens (- - -)
			Meget stor negativ konsekvens (- - - -)

6.1.2 RISIKO- OG SÅRBARHETSANALYSE (ROS)

ROS-analysen er gjennomført i fire trinn: beskrivelse av analyseobjektet, farekartlegging, sårbarvurdering, og forslag til risikoreduserende tiltak og oppfølging i plan. Beskrivelsen av analyseobjektet er gjort gjennom denne planbeskrivelsen.

For farekartlegging er det tatt utgangspunkt i veilederen Samfunnsikkerhet i arealplanleggingen fra DSB og sjekklister fra prosjektet GIS i samfunnsikkerhet og arealplanlegging. Farekartleggingen er gjort under temaet Beredskap og ulykkesrisiko i KU-skjemaet. Sårbarhet er vurdert for identifiserte farer i ROS-skjemaet. Sårbarhet er vurdert på en skala lite sårbar, moderat sårbar, svært sårbar. Det er utarbeidet forslag til risikoreduserende tiltak og oppfølging i plan i ROS-analysen. Disse må tas inn i bestemmelser eller i utformingen av plankartet.

6.2 SAMMENSTILLING AV KONSEKVENNS

Samlet konsekvens for hvert område er satt sammen i tabellen under. Konsekvensen er oppgitt på en skala i henhold til metodikken i Statens vegvesens håndbok V712. Tabellen viser også hvorvidt området er anbefalt tatt inn i kystsoneplanen eller ikke.

0	Ubetydelig konsekvens
0/-	Ubetydelig til liten negativ konsekvens
-	Liten negativ konsekvens
-/--	Liten til middels negativ konsekvens
--	Middels negativ konsekvens

ID	Sted	Konsekvens	Tilrådding
AK-1	Løksfjord	-	Ja
AK-2	Ullsnes	-/--	Nei*
AK-3	Kvitnes	-	Ja
AK-4	Vannareid	-/--	Nei
AK-5	Helgøya	-/--	Nei
AK-6	Finnsulneset	-/--	Nei
AK-7	Brattfjell	-/--	Nei
AK-8	Nakkevika	-/--	Nei
AK-9	Grøtnesdalen	-/--	Nei
AK-10	Lubben	-	Ja
AK-11	Korsneset	-/--	Nei
AK-12	Styrsøya	-	Ja
AK-13	Lysgrunnen	0/-	Ja
AK-14	Storhamna	-	Ja
AK-15	Finnvika	0/-	Ja
AK-16	Gåsvær	-/--	Nei
AK-17	Småvær	-	Ja
AK-18	Ytter-Vengsøy	-/--	Nei
AK-19	Fellesholmen	-/--	Ja
AK-20	Dørsundet	--	Nei
AK-21	Gregusvika	--	Nei
AK-22	Tussøy	-	Ja
AK-23	Veggenset-Tussøy	-	Ja
AK-24	Edøya	-/--	Nei
AK-25	Brensholmen	-/--	Ja***
AK-26	Torsnes	-/--	Nei
AK-27	Storbukt	-	Ja
AK-28	Solstrand	-/--	Nei
AK-29	Bakkejord	-/--	Nei
AK-30	Brokskard	-/--	Nei
AK-31	Andersdalen	--	Nei
AK-32	Middagsbukt	-	Ja
AK-33	Vannsund øst	-	Ja
AK-34	Vannsund vest	-/--	Nei
H-1	Tyttebærvika	-	Ja

ID	Sted	Konsekvens	Tilrådning
H-2	Breivikeidet	0/-	Ja
H-3	Sandneset, Nordlenangen	0/-	Ja
H-5	Løksfjord	0/-	Ja
H-6	Kvaløyvågen	0	Ja
H-7	Vengsøya	0	Ja
H-8	Tromvika	0/-	Ja
H-9	Hansnes	-	Ja
H-10	Finnkroken	0/-	Ja
H-11	Oldervika	0/-	Ja
H-12	Forneset	-	Ja
H-14	Storsteinnes	-/--	Ja
H-15	Bergeneset	0/-	Ja
H-16	Olavsvern	0/-	Ja
H-17	Tyttbærvika	-	Ja
H-20	Vannavalen	0	Ja
H-21	Torsvåg	0/-	Ja
H-22	Kristoffervalen	0	Ja
H-23	Torsvåg	0/-	Ja
SH-4	Steinnes	0/-	Ja
SH-5	Vatnan	0/-	Ja
FT-1	Kvalvåg	0/-	Ja
FT-2	Vannavalen	0	Ja
FT-3	Finnkroken	0/-	Ja
N-1	Hansnes	-	Ja
DEP-1	Brensholmen	0/-	Ja**
DEP-2	Sommarøy	0/-	Ja***
DEP-3	Kvaløyvågen	0/-	Ja
DEP-5	Kristoffervalen	-/--	Nei
DEP-6	Tønsnes	0/-	Ja
DEP-7	Trømsøysundet	0/-	Ja
DEP-8	Nordlenangen	0/-	Ja
DEP-9	Sørilenangen	0/-	Ja
DEP-10	Aursfjorden	-	Nei
DEP-11	Løksfjord	0/-	Ja
DEP-13	Kristoffervalen	0/-	Ja
DEP-14	Skagøysundet	0/-	Ja

* AK-2 Ullsnes: Et mindre område blir satt av til akvakultur i henhold til eksisterende tareoppdrett.

** DEP-1: Ligger inne i planområdet til KDP Sommarøy, Hillesøy og Brensholmen, skal vedtas som en del av den planen.

***AK-25 og DEP-2: Ligger delvis inne i planområdet til KDP Sommarøy, Hillesøy og Brensholmen.

6.3 SAMLETE KONSEKVENSER AV PLANFORSLAGET

6.3.1 KULTURMINNER OG KULTURMILJØ

Det er mange kulturmiljø og automatisk fredete kulturminner i nærheten av forslagene til ny arealbruk i kystsoneplanen. Disse kulturminnene ligger langs land og vil ha utsyn mot nye akvakulturområder, havneutvidelser mm. Lesbarheten av den historiske sammenhengen mellom kulturminnene og sjøen kan bli påvirket og opplevelsen av kulturminnene kan bli redusert i verdi. Det er ingen av kulturminnene som blir fysisk ødelagt av forslagene i planen.

Det er få registrerte marinarkeologiske kulturminner i planområdet, men det er potensiale for slike funn særlig i nærheten av tradisjonelle handelssteder og kirkesteder. Dette er grunnen til at alle tiltak i planområdet må legges frem for Tromsø museum.

Negativ påvirkning på kulturmiljøer med stor variasjon og tidsdybde har, sammen med andre negative konsekvenser, ført til at ikke alle innspillene i planen er blitt tatt inn i planen.

Samlet sett har planforslaget liten negativ konsekvens for kulturminner og kulturmiljø.

6.3.2 NATURMANGFOLD

Naturverdiene i planområdet omfatter ville laksestammer, lokalt og regionalt viktige gytefelt for kysttorsk og kartlagte marine naturtyper. Planområder inneholder dessuten leveområder for en rekke arter som står på Norsk rødliste for arter.

Villaksen og i særdeleshet Målselvlaksen med nasjonalt laksevasdrag og nasjonal laksefjord, er hensyntatt i planforslaget. Dette er en av hovedgrunnene til at Ullsfjorden og Malangen er beholdt oppdrettsfrie i planforslaget. Større omfang av oppdrett i planområdet vil likevel føre til større press på de ville laksestammene. Villaksens vandringsmønster er til en viss grad ukjent. Rømt oppdrettslaks og spredning av luselarver påvirker store områder.

Sårbare naturtyper i grunne områder kan bli negativt påvirket av spredning av finpartikulært stoff fra dumping av masser, og fra oppdrett som også sprer og avsetter næringssalter. Dette er i stor grad tatt hensyn til ved at det ikke er åpnet for akvakultur og deponier i umiddelbar nærhet til slike områder. Der avstandene er større er det lagt til grunn at påvirkningen fra ny arealbruk vil bli mindre. Dette avhenger blant annet av vannutskiftning og strømningsforhold og dette har vi lite kunnskap om.

Samlet sett er konsekvensen for naturmangfoldet i planområdet liten til middels negativ. Se også vurdering etter prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8-12 i kap.6.4.

6.3.3 FRILUFTSLIV

Planområdet blir i varierende grad benyttet til friluftsliv. Det er på det rene at planområdet har unike kvaliteter knyttet til sjøbasert friluftsliv. Disse kvalitetene er også grunnlag for verdiskaping i regionen knyttet til reiseliv. Friluftslivsverdiene er lagt til grunn i konsekvensutredningen. Kunnskapen om bruken av områdene er mangelfull, men bruken av de innsamlede og digitaliserte dataene fra folkemøtene har gitt et betydelig tilfang av opplysninger. Hensynet til friluftsliv er tillagt vekt og har sammen med andre hensyn ført til at ikke alle innspillene om ny arealbruk er tatt inn i planen.

De viktigste områdene som blir benyttet til friluftsliv er satt av som friluftsområder i planen og bruken av disse områdene er derved sikret for framtiden.

Ny arealbruk kan i noen tilfeller ha lokalt negativ påvirkning på områders attraktivitet for friluftsliv, samlet sett er konsekvensen for friluftsliv i planområdet liten negativ.

6.3.4 LANDSKAP

Landskapet i planområdet har stedvis stor verdi og er unikt i nasjonal sammenheng. Dette gjelder yttersida av de store øyene Kvaløya og Rebbenesøya, samt Ullsfjorden med sin nærhet til Lyngalpene. Deler av disse områdene er også vernet som landskapsvernområde. Det er lite utviklet metodikk for å vurdere virkningen av arealbruk på sjø for landskapet. Det meste av aktuell ny arealbruk ligger lavt i landskapet og vil ikke være synlige fra store avstander. I landskap som er uberørt av tekniske inngrep vil likevel konsekvensen være betydelig.

Hensynet til landskapet er tillagt vekt og har sammen med andre hensyn ført til at ikke alle innspillene om ny arealbruk er tatt inn i planen. Landskapshensyn bør tas med videre ved vurderingen av byggesaker og reguleringsplaner.

Samlet sett er konsekvensen for landskapet i planområdet liten negativ.

6.3.5 FISKERI

Planområdet har betydelige fiskeinteresser som gjennom konsekvensutredningen er veid opp mot andre samfunnsinteresser, i første rekke lokalitetsbehovet til oppdrettsnæringen.

Oppdrett fører til tap av fiskeplasser og til påvirkning av fiskebestander. Det er særlig rekefeltene og gyte- og oppvekstområdene som er hensyntatt ved vurderingen av ny arealbruk. Videre er det lagt vekt på at det skal være noen oppdrettsfrie soner hvor fiske skal ha prioritet. Dette gjelder Hamrefjorden/Vannsund, Ullsfjorden og Malangen. I fjorder som alt er påvirket av oppdrett er fiskeinteressene tillagt mindre vekt. Disse fjordene er i følge fiskerne alt i dag mindre aktuelle for fiske på grunn av etablert oppdrettsvirksomhet. Samlet sett er konsekvensen for fiske i planområdet liten til middels negativ.

6.3.6 FORURENSING OG MATTRYGGHET

Hav og fjorder i planområdet er i utgangspunktet lite påvirket av forurensning. Unntaket er Tromsøysundet der det er kostholdsråd med advarsel mot å spise sjømat. Økt aktivitet i sjøområdene vil nødvendigvis føre med seg ny forurensning og fare for utslipp. Det er derfor viktig at ny potensielt forurensende aktivitet ikke legges for nær sårbar natur - se avsnittet om naturmangfold. Strømmingsforhold og vannutskiftning er vesentlige faktorer for hvordan forurensning spres og fortynnes i vannmassene. Det er knyttet usikkerhet til disse forholdene.

I planområdet blir dette særlig aktualisert ved at Balsfjorden, som er en terskelfjord, blir åpnet for akvakultur. Balsfjorden har fungert som en referansefjord og det er gjennomført betydelig forskning i dette området. Videre overvåkning av miljøtilstanden i Balsfjorden bør gjennomføres. Dersom det viser seg at etablert oppdrettsvirksomhet har betydelig negativ påvirkning på miljøtilstanden bør videre oppdrettsaktivitet vurderes kritisk. Det er vanskelig å legge føringer for dette med hjemmel i plan- og bygningsloven. Gjennom konsesjonsbehandlingen etter akvakulturloven kan det være mulig å sette krav om miljøovervåkning og tidsbegrensning av konsesjonen.

I havneområder knyttet til industriområder kan det være forurenset sjøbunn. Ved tiltak i sjø kan omrøring av forurensete masser føre til spredning av farlige stoffer. Det foreligger kunnskap om slike forhold i Tromsøysundet,

men ikke for de andre større havnene i planområdet. Ved tiltak i sjø kan det være aktuelt å undersøke om sjøbunnen er forurenset før tiltak igangsettes.

6.3.7 FOLKEHELSE OG BARN OG UNGES OPPVEKSTSVILKÅR

Folkehelse og barn og unges oppvekstsvilkår er sentrale tema i samfunnsplanleggingen, og dette er vanligvis viktige utredningstema i konsekvensutredninger. I kystsoneplanen har temaet i liten grad vært aktuelt og det er ikke framkommet negative konsekvenser for folkehelsen eller for barn og unges oppvekstsvilkår som følge av ny arealbruk.

6.3.8 KLIMATILPASNING

Ventede klimaendringer med virkning i planområdet er primært høyere havnivå, høyere havtemperatur, havforsuring og økt flom- og skredfare.

Det er forventet at spredningsmønsteret for lakselus og andre sykdomsframkallende organismer vil endres som følge av klimaendringene. Dessuten vil enkelte sykdommer bli mer vanlige, for eksempel francisellose hos torsk og vibriose hos flere fiskearter. Disse utfordringene vil ramme sørlige deler av Norge i større grad enn i Nord-Norge. Økt havtemperatur vil derved føre til at planområdet blir mer aktuelt for oppdrett. Det er usikkert hvordan de komplekse marine økosystemene totalt sett vil bli påvirket av klimaendringene.

Arealbruken i planområdet må tilpasses høyere havnivå og økt hyppighet av kraftig vind med påfølgende bølgepåvirkning.

6.3.9 TRANSPORTBEHOV, ENERGIFORBRUK OG-LØSNINGER

Under dette temaet er tilknytningen til eksisterende infrastruktur vurdert. Det er særlig hensynet til farledene som er aktuelt i planområdet, men også vegtilkomsten på land. Hensynet til sikker framkommelighet på sjø har blitt vektlagt og er sammen med andre hensyn grunnen til at ikke alle innspillene om ny arealbruk er tatt inn i planen.

Energiforbruk og energiløsninger har vært lite relevant å vurdere i forhold til aktuell ny arealbruk i kystsoneplanen.

6.3.10 SAMISK NATUR- OG KULTURGRUNNLAG

Planområdet omfatter et tradisjonelt samisk område. Hensynet til reindrift, tradisjonelt fiske og samiske kulturminner er aktuelt for flere av arealene som er vurdert i KU. Hensynet til tradisjonelt fiske er ivaretatt i Ullsfjorden som er beholdt oppdrettsfri. I Balsfjorden er det laksesett for sjølaksefiske og tradisjonelt fiske i hele fjorden. Disse interessene kan til en viss grad bli negativt påvirket av akvakulturområdene, men det er lagt til grunn at fjorden er så stor at tradisjonelt fiske for det meste vil være uberørt av oppdrettsaktivitet.

Det vises forøvrig til avsnittet om kulturminner og om fiske.

6.3.11 STØY OG LYS

Det er lagt til grunn at ny arealbruk i liten grad vil føre til støy for naboer. Det blir vist til støyforskriften der det kan være aktuelt, slik som i nærheten av bebyggelse.

Planområdet har store områder som er helt upåvirket av lys fra menneskelig aktivitet. Dette er blant annet en forutsetning for å kunne oppleve nordlyset på en spektakulær måte. Nordlysturisme er en voksende næring i planområdet. Det er særlig arealene som er satt av til akvakultur som ligger i slike uberørte områder, annen ny

arealbruk ligger i tilknytning til eksisterende virksomhet. Det er lagt til grunn at lys fra oppdrettsanlegg kan ha noe lokal påvirkning, men samlet sett er konsekvensen ubetydelig.

6.3.12 BEREDSKAP OG ULYKKESRISIKO

For planlegging i sjø er det særlig relevant å vurdere ny arealbruk i forhold til forventede klimaendringer, slik som havnivåstigning, økning i havtemperatur og mer nedbør og vind. Det er lagt til grunn av anlegg må bygges robust for forventet stigning i havnivået, samt økt bølgepåvirkning. Økt belastning på oppdrettsanlegg som følge av ekstremvær kan øke faren for rømming.

Planområdet har mange områder med potensiell skredfare. Det er aktsomhetsområdene for ulike typer skred slik de framkommer på skrednett.no, som er lagt til grunn for vurderingen av skredfare. Disse områdene er potensielt skredfarlige. En grundigere kartlegging vil som oftest redusere det skredfarlige området. Ved tiltak i planområdet må enten utbyggingen skje utenfor registrert aktsomhetsområde, eller det må gjøres en nærmere skredfaglig vurdering for å avklare reell skredfare. Forventet økning i nedbørsintensitet fører til økt skredfare i framtiden. Skredfaren gjelder en del av de nye havneområdene samt de delene av akvakulturområdene som ligger nærmest land.

En del virksomhet i sjø innebærer fare for akutt forurensing, enten ved uønskede utslipp fra båter som ligger i havn, men også ved skipskollisjoner eller grunnstøting. Slike situasjoner kan føre til utslipp av bunkersolje eller andre skadelige stoffer for miljøet. Konsekvensen av slik akutt forurensning vil være størst i områder med sårbar natur eller oppdrettsanlegg. Kystsoneplanen legger til rette for økt havneaktivitet og bredeskaper knyttet til akutt forurensing bør økes tilsvarende. Konkrete vurderinger knyttet til beredskapen her, hører hjemme i senere planfaser.

6.3.13 BOSETTING OG FRITIDSBEBYGGELSE

Planområdet er spredtbygd i de fleste områdene hvor det er vurdert ny arealbruk. Utvidelser av havner og etablering av oppdrettsanlegg i nærheten av bebygde områder kan ha negative konsekvenser. Dette er i stor grad fanget opp under vurderingen av landskap.

6.4 VURDERING ETTER NATURMANGFOLDLOVEN

Naturmangfoldlovens kapittel II har prinsipper for offentlig beslutningstaking. Alle beslutninger som berører naturmangfold skal vurderes etter prinsippene i lovens §§ 8-12. Vurderingen skal framgå av beslutningen. Interkommunal kystsoneplan for Tromsøregionen er en plan på kommuneplannivå. Begrunnelsen og omfanget av vurderingen etter §§8-12 må tilpasses forholdene i den enkelte sak. Når det gjelder kommuneplan vil behandlingen etter naturmangfoldloven blant annet avhenge av hvor sterke føringer planen gir for framtidig arealdisponering og hvor mye naturmangfold som berøres. Det er relevant å se på om naturmangfoldet som berøres er verneområder, utvalgte naturtyper, prioriterte arter, inngrepsfri natur eller annet naturmangfold som er truet eller verdifullt.

Naturmangfold er i loven definert slik i § 3 bokstav i): "naturmangfold: biologisk mangfold, landskapsmessig mangfold og geologisk mangfold, som ikke i det langt vesentlige er et resultat av menneskelig påvirkning."

Biologisk mangfold er vurdert under utredningstema naturmangfold i konsekvensutredningen. Når det gjelder landskapsmessig mangfold er dette vurdert under utredningstema landskap. I konsekvensutredningen for interkommunal kystsoneplan er 69 forslag til ny arealbruk vurdert. Av disse er det 34 akvakulturområder, resten er havner, deponier, småbåthavner mv. Når det gjelder akvakulturområder ble 20 nye områder lagt på høring i

kystsoneplanen. De fleste vurderte forslag til annen ny arealbruk ble tatt inn i høringsforslaget. Det er den arealbruken som ble tatt inn i høringsutkastet som er vurdert etter naturmangfoldloven.

Det varierer i hvilken grad det foreligger kunnskap om hvordan ny arealbruk påvirker naturmangfoldet (jamfør vurderingen av omfang i konsekvensutredningen). Vurderinger knyttet til kunnskapsgrunnlaget (§8) må gjøres både i forhold til verdi og omfang. I tilfeller der det er usikkerhet knyttet til enten verdien av naturmangfoldet og/eller virkningen av ny arealbruk på naturmangfold, vil føre-var prinsippet (§9), komme sterkere til anvendelse.

Samlet belastning (§10) på økosystemet må vurderes med utgangspunkt i dagens situasjon og den mer-belastning som planforslaget innebærer.

Prinsippet om kostnader ved miljøskade (§11) er lagt til grunn i planområdet gjennom forvaltningen etter ulike lovverk. Konkrete vurderingen hører hjemme i senere planfaser eller ved søknad om tiltak eller tillatelse.

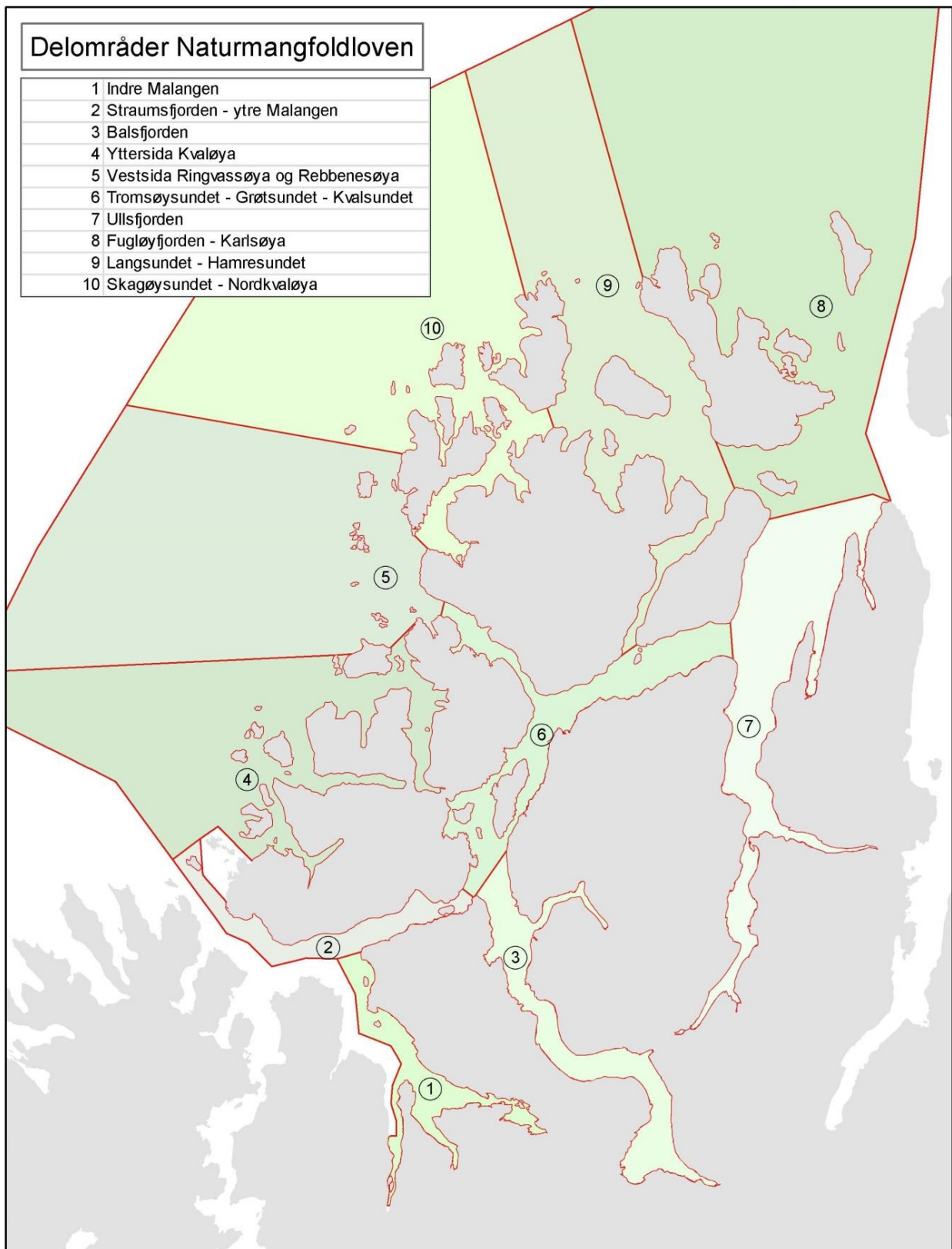
Plan- og bygningsloven gir i liten grad hjemmel for å sette vilkår om miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder (§12). For vurdering av arealbruk er prinsippet mest relevant når det gjelder alternativer til lokalisering. I kystsoneplanen er ulike alternativer til lokalisering av nye akvakulturområder vurdert i forhold til påvirkningen på naturmangfoldet.

Planområdet for interkommunal kystsoneplan er meget stort, over 8000 km². Vurderingen etter naturmangfoldloven tar utgangspunkt i forslaget til endret arealbruk. Hele planområdet omfatter marine økosystemer, og influensområdet kan være vanskelig å avgrense.

6.4.1 INNDELING I DELOMRÅDER

For å håndtere vurderingene etter naturmangfoldloven, og å se enkeltområder i sammenheng, er planområdet delt inn i 10 delområder. §§8-12 er vurdert, så langt det er relevant, for hvert av disse delområdene.

1. Indre Malangen
2. Straumsfjorden - Ytre Malangen
3. Balsfjorden
4. Yttersida Kvaløya
5. Vestsida Ringvassøya og Rebbenessøya
6. Tromsøysundet – Grøtsundet - Kvalsundet
7. Ullsfjorden
8. Fugløyfjorden-Karlsøya
9. Langsundet-Hamrefjorden
10. Skagøysundet - Nordkvaløya

Figur 5. Kystsoneplan for Tromsøregionen er delt inn i 10 delområder for vurdering av planforslaget etter prinsippene i naturmangfoldloven §§8-12.

6.4.2 GENERELT OM KUNNSKAPSGRUNNLAGET I PLANOMRÅDET

Informasjon benyttet for utredningstema naturmangfold i KU er hentet fra naturbase.no med registreringer av verneområder, marine naturtyper, leveområder for arter, korallrev og inngrepsfri natur. Prioriterte arter og utvalgte naturtyper blir i liten grad berørt av endringen i arealbruk i kystsoneplanen. Videre er lakseregisteret en viktig kilde til kunnskap. Påvirkning på ville stammer av anadrom fisk er et vesentlig element i hvordan naturmangfoldet blir berørt av planforslaget. Informasjon om marine arter er i tillegg til naturbase, hentet fra Fiskeridirektoratet sin kartinnsynsløsning med informasjon om gyte- og oppvekstområder (kystnære fiskeridata) og gytefelt for torsk (verifisert av Havforskningsinstituttet, HI). Påvirkning på fiskebestander med betydning for fiske, blir primært vurdert under utredningstema fiske, men er også relevant i forhold til vurdering av marint biologisk mangfold. Risikovurderingen for norsk fiskeoppdrett 2013 er en viktig kilde til informasjon om hvordan oppdrett påvirker naturmiljøet.

For landskap er det mindre tilgjengelig kunnskap enn for naturmangfold. Nasjonalt referansesystem for landskap (NIJOS) er benyttet som et utgangspunkt. Videre ble det i folkemøter i planprosessen gjort registreringer av det de framømte mente var verdifulle og "vakre" landskap. Disse registreringene er digitalisert og har vært et viktig grunnlag i konsekvensutredningen.

Registreringen av inngrepsfri natur (INON) er også benyttet som grunnlag i konsekvensutredningen. Inngrepsfri natur er registrert for landarealer basert på avstand fra tyngre tekniske inngrep. Akvakulturanlegg blir ikke regnet med som tyngre tekniske inngrep i denne sammenheng, på grunn av at det er flyttbare installasjoner. Ettersom inngrepsfri natur bare er registrert på land, er det noe problematisk å benytte inngrepsfri natur som kunnskapsgrunnlag i vurderingen av sjøareal. Sammenhengen mellom sjø- og landareal er imidlertid vesentlig for hvordan landskapet blir berørt, og inngrepsfri natur på land er derfor relevant å ta med i betraktningen.

Gjennom arbeidet med vannforskriften i Troms er alle vannforekomstene i planområdet klassifisert i forhold til økologisk tilstand og risiko for ikke å nå fastsatte miljømål. Dataene fra kartleggingen finnes på vannportalen og vann-nett. Det er gjort en vurdering av om arealbruk i kystsoneplanen kan føre til dårligere økologisk tilstand i vannforekomstene og en økt risiko for å ikke nå miljømålene i vannforskriften § 4.

6.4.3 DELOMRÅDE 1 INDRE MALANGEN

Indre Malangen ligger i Målselv og Balsfjord kommuner. Innerst deler Malangen seg opp i Nordfjorden, Aursfjorden og Målselvfjorden. Det nasjonale laksevassdraget Målselvvassdraget har utløp i Målselvfjorden, og Malangen ut til Ansnes er nasjonal laksefjord. I følge lakseregisteret er rømt oppdrettslaks en avgjørende trussel for laksen i elva.

Det er lokalt viktig gytefelt for torsk (HI) i Målselvfjorden, Aursfjorden og Nordfjorden. Delområdet har flere registreringer av marine naturtyper, slik som israndavsetninger og bløtbunnsområder i strandsonen. Indre Malangen hører til vannområde Bardu-Målselv. Økologisk tilstand for kystvann i vannområdet er antatt god.

Kunnskapsgrunnlaget (§8) er vurdert til å være godt i forhold til de beslutninger som skal tas i kystsoneplanen.

Det er satt av lite ny arealbruk i dette delområdet gjennom den interkommunale kystsoneplanen. Det er bare konsekvensutredet ett nytt område, deponiområde i Aursfjorden (DEP-10), og det ble ikke tatt inn i planen. Framtidig arealbruk omfatter to småbåthavner, SH-6 Målsnes og SH-15 Hansgård, og et område for fritids- og turistformål FT-5 Staff. Områdene er alt etablert med småbåthavner/campingplass, men var ikke satt av i gjeldende kommuneplan. Det betyr at det i realiteten vil bli ubetydelige endringer i arealbruken i indre Malangen som følge av kystsoneplanen. Førre-var prinsippet (§9) og miljøforsvarlige teknikker (§12), er derfor ikke relevant å vurdere for dette delområdet.

For vurdering av samlet belastning (§10), er det nødvendig å se på arealbruken også utenfor delområdet, det blir vist til vurdering under delområde 2, Straumsfjorden – Ytre Malangen.

6.4.4 DELOMRÅDE 2 STRAUMSFJORDEN - YTRE MALANGEN

Delområdet omfatter Straumsfjorden og ytre deler av Malangen. Størstedelen av området ligger i Tromsø kommune, mens en liten del av Straumsfjorden ligger i Balsfjord kommune. Det er registrert flere områder med marine naturtyper i dette delområdet, noen av disse er gruntvannsområder som er sårbare for avsetning av finpartikulært stoff og næringssalter. Slike områder kan være viktige som oppvekstområder for en rekke marine arter. I Malangen ved Torsnes er det registrert korallrev.

Rystraumen som er en sterk tidevannstrøm er foreslått vernet gjennom marin verneplan. Edøya er landskapsvernområde med særlig betydning for sjøfugl. Ytre deler av Malangen er inngrepfri natur, og blir sett på som vakkert landskap. Kunnskapsgrunnlaget (§8) om naturmangfoldet i delområdet er vurdert til å være godt i forhold til beslutninger som skal tas i kystsoneplanen.

I Malangen går grensen mellom de to interkommunale kystsoneplanene for Tromsøregionen og Sør- og Midt-Troms. Arbeidet med kystsoneplanene pågår parallelt. Det er mange forslag til nye akvakulturområder på begge sider av plangrensen i Malangen. På Tromsøsiden er det vurdert seks nye områder for akvakultur i Straumsfjorden - ytre Malangen, de fleste ble ikke tatt inn i planforslaget, blant annet av hensyn til villaksen i Måselva og sårbare naturtyper som gruntvannsområder og korallrev. Det er satt av ett nytt akvakulturområde ved Brensholmen, AK-25, dette området ligger om lag 50 km fra utløpet av Måselva. Det er allerede etablert flere oppdrettsanlegg på Senja-siden av Malangen, dette kan være forklaringen på at det er registrert et relativt høyt innslag av rømt oppdrettslaks i Måselva. Eventuell rømming fra AK-25 Brensholmen blir antatt å være en relativt liten trussel for Måselvslaksen på grunn av avstanden til vassdraget.

Smolten fra villaks og sjøørret fra Måselva passerer gjennom Malangen på vei ut i havet. Faren for smitte av eventuelle lakselus fra AK-25 kan derfor være en trussel. Det foreligger ikke dokumentasjon på hvor stor trussel lakselusmitte utgjør i dagens situasjon, for villaks og sjøørret som vandrer ut gjennom Malangen. Studier fra andre steder (Daleelva og Vosso i Hordaland) viser at lakselus har stor påvirkning på villaksen. Førre-var prinsippet (nml §9) må her legges til grunn, og dette er begrunnelsen for at det ikke er satt av flere akvakulturområder i Malangen enn AK-25 Malangen.

Det er satt av to mindre områder til ny arealbruk i kystsoneplanen. Dette dreier seg om områder som alt er i bruk som småbåtanlegg/småbåthavner, men som ikke er satt av i gjeldende kommuneplan. SH-10 Vikran, ABA-2 Bakkland.

Delområdet tilhører vannområde Balsfjord- Karlsøy, og omfatter vannforekomstene Straumsfjorden (god økologisk tilstand), Malangen indre (antatt svært god økologisk tilstand) og Malangen ytre (god økologisk tilstand). Ny arealbruk i kystsoneplanen vil ikke føre til endringer i økologisk tilstand eller øke risikoen for å ikke oppnå miljømålene (vannforskriften §4).

Samlet belastning (§10), på fjordsystemet fra innerst i Måselvfjorden til ytterst i Malangen er vurdert til å være liten som følge av arealbruk i kystsoneplanen for Tromsøregionen. Det er bare satt av ett nytt akvakulturområde (AK- 25 Brensholmen) og dette ligger 50 km fra utløpet til Måselva og i god avstand til sårbare naturtyper i grunne områder. Belastningen på fjordsystemet kan imidlertid bli økt som følge av eventuell ny arealbruk i den tilgrensende kystsoneplanen for Sør- og Midt- Troms.

Naturmangfoldloven § 12 omhandler miljøforsvarlige teknikker, herunder lokalisering. Samlet sett har kommunene vurdert ulike alternativer til lokalisering av akvakulturområder, og kommet fram til at det ikke blir lagt ut mer enn

ett akvakulturområde i Malangen. Det er andre steder i planområdet som samlet sett har mindre negative konsekvenser, og akvakulturområdene lokaliseres primært dit.

6.4.5 DELOMRÅDE 3 BALSFJORDEN

Balsfjorden er en terskelfjord. Lengden på fjorden fra innerst til ytterst er ca 50 km. Ramfjorden er en sidefjord til Balsfjorden.

Ramsarområdet Kobbvågen naturreservat ligger på vestsiden av fjorden ganske langt ute. Lenger inne i fjorden er det flere registreringer av marine naturtyper (bløtbunnsområder og ålegrasenger). Flere vassdrag med utløp i fjorden har anadrome strekninger. Fjorden har en lokal bestand av Stillehavssild, kalt Balsfjordsilda. Dette er en av to kjente forekomster av Stillehavssild på norskekysten. Denne bestanden har hele sin livssyklus i fjorden og gyter ved Holmenes i indre del av Balsfjorden. Det er også en lokal bestand av lodde i Balsfjorden. Innerst i fjorden er det et regionalt viktig gytefelt for kysttorsk (HI).

Det har ikke tidligere vært oppdrett av laks og ørret i Balsfjorden, i perioden 2003-2008 ble det drevet oppdrett av torsk. Det er forsket mye på det marine miljøet i fjorden, og fjorden blir sett på som en referansefjord. Det er likevel noe usikkerhet knyttet til vannutskiftningen i fjorden med hensyn til virkninger av oppdrettsanlegg, det er også usikkert om akvakultur påvirker gyteadfærd hos kysttorsk, jamfør Risikovurderingen norsk fiskeoppdrett 2013. Kunnskapsgrunnlaget om naturmangfoldet i Balsfjorden er ellers godt (§8).

Det er sterke samfunnsinteresser knyttet til etablering av akvakulturvirksomhet i Balsfjord, og det er satt av ett område for akvakultur, AK-27 Storbukt. Dette området ligger i god avstand til ramsarområdet i nordvest og bløtbunnsområdene og ålegrasengene innerst i fjorden. Lakseelvene med utløp i Balsfjorden kan bli utsatt for rømt oppdrettslaks og smitte av lakselus, mens det er usikkert i hvilken grad gyteområdet for torsk vil bli påvirket. Det er usikkert om Balsfjordsilda vil bli påvirket av oppdrett, men dersom det blir gjort ubotelig skade på silda er det irreversibelt, ettersom bestanden er unik i Norge.

Ettersom det er usikkerhet knyttet til mulige virkninger av akvakultur i fjorden, må arealbruken vurderes med hensyn til føre-var prinsippet i § 9. Miljøtilstanden i fjorden bør overvåkes dersom det blir etablert akvakulturvirksomhet i fjorden. Miljøovervåkning og tidsbegrensede konsesjoner er virkemidler som kan benyttes for å følge opp miljøtilstanden i Balsfjorden etter at det eventuelt blir gitt konsesjoner for å drive oppdrett her, men det er ikke satt krav om dette gjennom kystsoneplanen.

Øvrig ny arealbruk som er satt av i kystsoneplanen er to mindre småbåthavner SH-14 Ørnneset og SH-8 Bergeneset. Begge havnene er etablert, men ikke satt av i gjeldende kommuneplan. Ett havneområde H-15 Bergeneset er satt av i kystsoneplanen, her er det etablert næringsvirksomhet og havneområdet viser dagens situasjon med mulighet for utvidelse. Innerst i Sørkjosen hvor dette området ligger er det også viktige marine naturtyper og naturreservater, og det må vises varsomhet ved eventuelle byggetiltak.

Balsfjorden hører til vannområde Balsfjord-Karlsøy og vannforekomstene i fjorden har god økologisk tilstand. Risikoen for ikke å nå miljømålene i vannforskriften §4 kan muligens øke noe, og tilstanden i fjorden bør overvåkes ved eventuell etablering av akvakultur. Samlet belastning (§ 10) på Balsfjorden kan altså øke noe som følge av nye arealbruk i kystsoneplanen.

Tilrettelegging for akvakultur i Balsfjorden har vært vurdert som ett av flere alternativer til lokalisering (§12), av nye akvakulturområder. På grunn av de sterke samfunnsinteressene knyttet til å øke arealtilgangen for havbruksnæringen, er det satt av to nye akvakulturområder i Balsfjorden.

6.4.6 DELOMRÅDE 4 YTTERSIDA KVALØYA

Delområdet omfatter arealene på yttersida av Kvaløya i Tromsø kommune. Området består av en rekke øyer fra Edøya i sør til Vengsøya i nord. Flere korte fjordarmer skjærer seg inn mellom øyene slik som Nordfjorden, Ersfjorden og Kaldfjorden.

Landskapet på yttersida av Kvaløya er særpreget og unikt i nasjonal sammenheng. Området Håja-Røssholmen er vernet som landskapsvernområde med dyrelivsfredning. Verneformålet er å bevare et karakteristisk og typisk natur- og kulturlandskap i ytre Troms med holmer, skjær og gruntvannsområder med dets dyreliv. Området har særlig betydning for sjøfugl.

Marine naturtyper, for det meste større tareskogforekomster er registrert i grunne områder i tilknytning til øyer og holmer. Gyte- og oppvekstområder for blant annet torsk finnes i delområdet (kystnære fiskeridata). Flere av de store øyene er slik som Håja og Sessøya er inngrepsfri natur. Kunnskapsgrunnlaget om naturmangfoldet (§8), i delområdet er godt i forhold til beslutninger som skal tas i kystsoneplanen.

I Angstaursundet, Sessøyfjorden, Ersfjorden og Kaldfjorden ligger det flere akvakulturanlegg. Det er vurdert fem nye områder for akvakultur i dette delområdet i kystsoneplanen, av disse er tre områder tatt inn i planforslaget. AK-18 Ytter-Vengsøya (området er redusert/endret i forhold til det som ble vurdert i KU), AK-22 Tussøy (utvidelse av eksisterende område) og AK-23 Veggeneset-Tussøy. Det er utfordringer knyttet til eksisterende oppdrett og oksygentilgang ved innsig av sild i de innerste fjordene, for eksempel Kaldfjorden. Et av grepene i planen er derfor å legge til rette for akvakultur lenger ute på kysten. Eksisterende akvakulturområder i kommuneplanen er tatt ut, dersom de ikke har gjeldende konsesjoner.

Øvrig ny arealbruk avsatt i delområdet er areal for fritids- og turistformål FT-4 Lauklines og småbåtanlegg, ABA-3 Ersfjordbotn. Begge disse områdene gjelder oppdatering av arealplan til eksisterende bruk. Fiskerhavnene på Vengsøya og i Tromsvik er satt av til havn (H-7 og H-8). De viktigste utfartsområdene på sjø er satt av til friluftsliv, hensikten er å bevare disse områdene mot utbygging på lang sikt. Dette innebærer også en beskyttelse av naturmangfoldet i disse områdene.

Ettersom det foreligger god kunnskap om verdi av naturmangfoldet og virkning (omfang) av ny arealbruk i delområdet, er føre- var prinsippet (§9) lite relevant her.

De nye akvakulturområdene ligger langt ute på kysten hvor det er gode strømforhold og vannutskiftning, og lang avstand til anadrome vassdrag og områder med stor landskapsverdi. Samlet belastning (§10) på kystområdene og fjordene i dette delområde vil bli ubetydelig endret som følge av ny arealbruk i kystsoneplanen. I en vurdering av lokalisering (§12) av akvakulturområder i planområdet, har denne delen av området vist seg å være lite konfliktfylt i forhold til naturmangfold.

Delområdet tilhører vannområde Balsfjord-Karlsøy. Vannforekomstene som ligger i ytterst mot havet har svært god økologisk tilstand, mens vannforekomstene inne i fjordene har god økologisk tilstand. Det er bare en mindre vannforekomst, Sørfjorden, som har moderat tilstand og risiko for ikke å nå miljømålene. Det er ikke planlagt arealbruk som vil forringe den økologiske tilstanden eller øke risikoen for ikke å oppnå miljømålene i vannforskriften § 4.

6.4.7 DELOMRÅDE 5 VESTSIDA RINGVASSØYA OG REBBENESØYA

Delområdet omfatter kystområdene på vestsida av Ringvassøya og Rebbenesøya i Tromsø kommune. Det er flere mindre øyer og fiskevær i områder, samt åpent hav.

Det er naturreservater rundt Auvær og Risøy (sjøfugl). Det er registrert en rekke lokaliteter av marine naturtyper i grunnere sjøområder, særlig store tareskogforekomster, men også kalkalgeforekomster. Store deler av delområdet er inngrepsfri natur. Landskapet er særpreget med kontraster mellom åpent hav, lune vikar med bebyggelse, øde sandstrender og utsyn til høyreiste fjell lenger inne.

I Løksfjord er det registrert naturtype fjorder med naturlig lavt oksygenivå (viktig). Tiltak som omfatter sjøbunnen og strømforhold/vannutskifting i fjorden kan ha påvirkning på naturtypen, dette bør undersøkes videre i senere planfase eller ved søknad om tiltak. Kunnskapsgrunnlaget (§8) er godt nok i forhold til beslutninger som skal tas i kystsoneplanen.

Det er vurdert seks nye akvakulturområder i delområdet gjennom kystsoneplanen. Det er tatt inn fire store akvakulturområder som åpner for oppdrett av anadrom laksefisk, AK-12 Styrsøya, AK-13 Lysgrunnen, AK-17 Småvær og AK-19 Felleholmen. I tillegg er det satt av ett noe mindre område ved Løksfjord (AK-1) for levendelagring av fisk, hvor det ikke blir åpnet for oppdrett av anadrom laksefisk.

Sjøarealene knyttet til eksisterende havner på Musvær og Sandøya er satt av til havn, H-4 og H-19. I Løksfjord er fiskerihavna satt av til havn, H-5. I Løksfjord er det videre satt av et område til deponi DEP-11, og eksisterende småbåthavn er vist som SH-12. Hele Løksfjord er registrert som naturtypen fjorder med naturlig lavt oksygenivå (viktig). Tiltak som omfatter sjøbunn eller fører til endringer i vannutskifting, kan ha påvirkning på denne naturtypen, og dette må legges til grunn i senere planfaser eller ved søknad om tiltak.

Delområdet tilhører vannområde Balsfjord-Karlsøy. Vannforekomstene i delområdet har svært god økologisk tilstand. Det er ikke planlagt ny arealbruk som vil føre til endringer i økologisk tilstand eller øke risikoen for å ikke nå miljømålene i vannforskriften § 4. Samlet belastning (§10) på kystsområdene i denne delen av planområdet vil i liten grad bli endret som følge av arealbruken i kystsoneplanen. De nye akvakulturområdene ligger langt ute på kysten hvor det er gode strømforhold og vannutskifting, og lang avstand til anadrome vassdrag. I en vurdering av lokalisering (§12), av akvakulturområder i planområdet, har denne delen av området vist seg å være lite konfliktylt i forhold til naturmangfold.

6.4.8 DELOMRÅDE 6 TROMSØYSUNDET – GRØTSUNDET - KVALSUNDET

Delområdet omfatter sundene rundt Tromsøya, Sandnessundet og Tromsøysundet, og videre Kvalsundet og Grøtsundet som går på sørsiden av Ringvassøya og Reinøya.

Det er flere gyte- og oppvekstområder i delområdet, og flere anadrome vassdrag. Tønsvikelva og Skittenelva har bestander av laks, Tønsvikelva er i følge lakseregisteret påvirket av rømt oppdrettslaks. Ringvatnvassdraget har bestand av sjørøye, mens Rakfjordvassdraget i Kvalsundet har bestand av sjøørret. Ingen av elvene skal være påvirket av lakselus. Det er registrert noen marine naturtyper i delområdet, for eksempel bløtbunnsområder i strandsonen og skjellsandområder. Det er et våtmarksområde som er vernet som naturreservat i Grindøysundet. Kvalsundet er viktig overvintringsområde for sjøfugl. Landskapet i delområdet er brede sund og omfatter hovedledene til Tromsø. Særlig sør- og østspissen av Reinøya er sett på som vakre landskap. Kunnskapsgrunnlaget (§8) er godt i forhold til beslutninger som skal tas i kystsoneplanen.

Et nåværende akvakulturområde i Kvalsundet er utvidet, AK-15. Det ligger allerede flere akvakulturområder i Kvalsundet og Grøtsundet i gjeldende planer.

Det er satt av tre deponiområder, DEP-3 Kvaløyvågen, DEP-6 Tønsnes og DEP-7 Tromsøysundet. DEP-6 og DEP-7 har vært benyttet til dumping av masser tidligere, mens DEP-3 er ønsket av Kystverket i forbindelse med utdyping av leden gjennom Kvalsundet.

Ny arealbruk i Nordbotn er SH-9 og ABA-5. Dette er eksisterende småbåtanlegg og småbåthavn som ikke har vært satt av i kommuneplanen før. I Finnkroken (sør på Reinøya), er det satt av et havneområde H-10, og et område til fritids- og turistformål, FT-3 som er i tilknytning til slik virksomhet på land. Disse områdene er konsekvensutredet, men vil ha ubetydelig konsekvens for biologisk mangfold. Finnkroken ligger eksponert til på sørspissen av Reinøya, men ny arealbruk her har liten konsekvens for landskapet i forhold til dagens situasjon.

Dette delområdet er allerede påvirket av akvakultur, da det ligger fem akvakulturområder her i gjeldende kommuneplan. En økning med to områder og utvidelse av ett område i kystsoneplanen, fører til at samlet belastning (§10), på fjordsystemet i denne delen av planområdet vil få en liten økning. Nærheten til de viktigste lakseelvene er rimelig stor, slik at risiko knyttet til lakselus og rømming er mindre her enn i andre deler av planområdet. I en vurdering av alternativer til lokalisering (§12), av akvakultur i planområdet, er det sett på som hensiktsmessig å legge til rette for mer akvakultur der slike områder finnes fra før, så lenge konsekvensen for naturmangfold er akseptabel.

Delområdet tilhører vannområde Balsfjord- Karlsøy. Vannforekomsten Troms indre havn har moderat økologisk tilstand, resten av vannforekomstene i delområdet har god og svært god økologisk tilstand. Ny arealbruk i kystsoneplanen vil ikke føre til endringer i økologisk tilstand eller økt risiko for å ikke nå miljømålene i vannforskriften §4.

6.4.9 DELOMRÅDE 7 ULLSFJORDEN

Ullsfjorden er delt mellom kommunene Tromsø, Karlsøy og Lyngen. Delområdet strekker seg fra Lyngstuva i nord til Sørfjorden og Kjosens i sør.

Inne i Sørfjorden og Kjosens er det lokalt viktige gytefelt for torsk (HI). Jægervassdraget og Breivikelva er viktige lakseelver i Ullsfjorden. Disse elvene er per i dag ikke påvirket av lakselus. Breivikelva er noe påvirket av rømt oppdrettslaks. Det er i dag ingen eksisterende akvakulturområder i Ullsfjorden. Landskapet i Ullsfjorden er preget av Lyngsalpene som er vernet som landskapsvernområde og er unike i nasjonal sammenheng.

Elvedeltaet i Breivikelva er vernet som naturreservat. Det er også naturreservat innerst i Sørlenangen (våtmark). Det er flere viktige forekomster av naturtyper bløtbunnsområder i strandsonen, for eksempel i Nordlenangen og Sørlenangen. Kunnskapsgrunnlaget om naturmangfoldet (§8), er vurdert til å være godt i forhold til beslutninger på kommuneplannivået.

Det er vurdert fire nye områder for akvakultur i Ullsfjorden. Av disse er ett område for oppdrett av anadrom fisk lagt inn i planforslaget, AK-10 Lubben. Dette ligger langt ute i fjorden i rimelig god avstand til de viktigste lakseelvene inne i Ullsfjorden. Det er satt av ett område ved Svensby, AK-2, hvor det i dag ligger en forsøksrigg for tare dyrking. Det er ikke åpnet for opprett av anadrom fisk i dette området, i henhold til føre-var prinsippet (§9), og virkningen som akvakultur har på de ville laksestammene.

Det er satt av havneområder rundt fiskerihavner og industrihavner i delområdet, dette dreier seg i alt om seks havner. Noen av disse områdene ligger i nærheten av registrerte marine naturtyper, men det er ikke åpnet for ny utbygging som vil ha særlig påvirkning på disse områdene. Forholdet til registrerte naturtyper bør likevel undersøkes nærmere ved regulering eller søknad om tiltak.

Det er satt av deponiområder i Nordlenangen, DEP-8, og Sørlenangen, DEP-9. Disse områdene har vært benyttet til dumping av masser tidligere. Eksisterende småbåthavner som ikke tidligere er satt av i kommuneplanen er vist som småbåthavn i kystsoneplanen, dette gjelder SH-1 Nordlenangen, SH-2 Lakselvbukt og SH-7 Lattervika.

Ullsfjorden tilhører vannområde Balsfjord-Karlsøy og vannforekomstene i delområdet har god økologisk tilstand. Det er ikke lagt til rette for ny arealbruk som vil forringe den økologiske tilstanden eller øke risikoen for ikke å nå

miljømålene i vannforskriften § 4. Det blir ikke åpnet for oppdrett av anadrom fisk i innerste del av Ullsfjorden, men akvakulturområdet ved Lubben AK-10, kan øke samlet belastning (§10) på fjordsystemet noe. I en vurdering av alternativer til lokalisering (§12), av akvakultur i planområdet, er det sett på som hensiktsmessig å legge til rette for mer akvakultur i god avstand til sårbar natur, slik som viktige lakseelver.

6.4.10 DELOMRÅDE 8 FUGLØYFJORDEN-KARLSØYA

Delområdet omfatter den nordligste delen av planområdet fra Karlsøya og nordover til Nordfugløya i Karlsøy kommune.

Det mest særpregede landskapselementet i delområdet er den høyreiste Nord-Fugløya som er fredet som naturreservat, blant annet på grunn av betydningen som ett av Norges viktigste fuglefjell. Det er flere gyte- og oppvekstområder i delområdet og noen registrerte marine naturtyper. Skipsfjord landskapsvernområde på Vannøya omfatter også noe sjøareal. Kunnskapsgrunnlaget (§8) er godt for vurderinger på kommuneplannivå.

Det ligger ingen eksisterende akvakulturområder i dette delområdet i gjeldende kommuneplan. Gjennom kystzoneplanen er det vurdert fire nye akvakulturområder. I konsekvensutredningen ble to av disse anbefalt, AK-3 Kvitnes og AK-33 vannsund øst. Karlsøy kommune har vedtatt å ta inn alle områdene som er vurdert, også AK-11 Korsneset og AK-34 Vannsund vest. Begrunnelsen for dette er hensynet til næringsutvikling i kommunen.

Det er satt av en del ny arealbruk i området ved Kristoffervalen og Vannavalen. Dette gjelder et deponiområde, DEP-13, og områder til havn H-22, H-20, samt et område for fritids- og turistformål FT-2. I dette området er det et større oppvekstområde for torsk og sei, og et gyteområde. Det er lite trolig at ny arealbruk vil ha betydning for områdets kvaliteter som gyte- og oppvekstområde.

Dette delområdet vil bli åpnet opp for akvakultur gjennom kystzoneplanen, hvor det er satt av til sammen fire nye akvakulturområder. Det er god vannutskiftning i området og arealene ligger relativt langt ut på kysten. Faren for påvirkning fra rømming og lakselus er derfor relativt liten. Samlet belastning (§10) for biologisk mangfold i fjordsystemet vil derfor i liten grad øke. Vannsundet vil få noe økt belastning i forhold til landskapsverdier. I en vurdering av alternativer til lokalisering (§12), av akvakultur i planområdet, er det sett på som hensiktsmessig å legge til rette for mer akvakultur i god avstand til sårbar natur, slik som viktige lakseelver.

Delområdet tilhører vannområde Balsfjord-Karlsøy. Vannforekomstene i vannområdet har svært god økologisk tilstand. Det er ikke planlagt arealbruk som vil føre til forringelse av økologisk tilstand eller økt risiko for ikke å nå miljømålene i vannforskriftens § 4.

6.4.11 DELOMRÅDE 9 LANGSUNDET-HAMREFJORDEN

Delområdet omfatter Langsundet, Vannsundet, Helgøysundet og Hamrefjorden i Karlsøy kommune.

Det er oppvekstområde og gyteområde i Langsundet. Vannareidvassdraget er lakseførende. Det er registrert marine naturtyper i delområdet, slik som store tareskogforekomster (i nord) og skjellsandområder. Ny arealbruk kommer i liten grad i konflikt med natur- og landskapsverdier i dette delområdet og kunnskapsgrunnlaget (§8), er godt for vurderinger på kommuneplannivå, og føre-var prinsippet (§9) kommer ikke til anvendelse. Det er vurdert tre nye områder til akvakultur i denne delen av planområdet, men ingen av disse er tatt inn i planforslaget.

Det er satt av to nye områder til småbåthavn i Dåfjorden, SH-4 Steinnes og SH-5 Vatnan. Det er også satt av et område for en eksisterende småbåthavn som ikke er satt av i gjeldende kommuneplan, SH-3 Vannareid. Videre er det satt av et nytt område til fritids- og turistformål FT-1, i tilknytning til Vannøya sjøcamping. Det er satt av havneområder i tilknytning til fiskerihavna i Torsvåg, H-21, og ved Hansnes, H-9. På Hansnes er det også satt av et

næringsområde, N1, der det er tenkt utfylling i sjø. I havna i Torsvåg, H-21, er det et skjellsandområde, men de andre forslagene til ny arealbruk kommer ikke i inngrep med marine naturtyper.

Delområdet tilhører vannområde Balsfjord-Karlsøy. Vannforekomstene i vannområdet har svært god økologisk tilstand, bortsett fra Dåfjorden, Grunnfjorden, Langsundet og Torsvåg havn som har god økologisk tilstand. Det er ikke planlagt arealbruk som vil føre til forringelse av økologisk tilstand. Samlet belastning på fjordsystemene i delområdet vil ikke bli nevneverdig endret som følge av ny arealbruk i kystzoneplanen (§10). I en vurdering av alternativer til lokalisering (§12), av akvakultur i planområdet, er det ikke sett på som hensiktsmessig å legge til rette for mer akvakultur i dette området.

6.4.12 DELOMRÅDE 10 SKAGØYSUNDET - NORDKVALØYA

Delområdet omfatter fjordsystemet rundt Rebbenesøya og vestsida av Nordkvaløya. Dette området er dominert av det store landskapsvernområdet Nordkvaløya-Rebbenesøya. Området ble vernet for å bevare et større sammenhengende kystområde som er representativt for kystkulturen i Troms og som innehar store naturfaglige verdier i form av viktige forekomster av sjøfugl og annet dyreliv, planteliv og kvartærgeologi. I tilknytning til landskapsvernområdet er det flere naturreservat. Et utvidet område er foreslått til marin verneplan. Det er registrert et gyteområde i Skogsfjorden (kystnære fiskeridata).

Det er foreslått et område for deponi i Skagøysundet, DEP-14. Det er tidligere gitt tillatelse til dumping av masser i dette området. Deponiområdet overlapper delvis med gyteområdet i Skogsfjorden, lokale fiskere har ikke hatt innvendinger mot dumping av masser i området. Det er lagt til grunn at arealbeslag i utkanten av et stort gyteområde (ca 7 km²), har liten betydning.

Utover dette er det ikke arealbruk som innebærer endringer i forhold til dagens situasjon. Kunnskapsgrunnlaget er godt og føre-var prinsippet kommer ikke til anvendelse (§§8-9).

Delområdet tilhører vannområde Balsfjord-Karlsøy. Vannforekomstene i vannområdet har svært god økologisk tilstand, bortsett fra Skogsfjorden som har god økologisk tilstand. Det er ikke planlagt arealbruk som vil føre til forringelse av økologisk tilstand. Samlet belastning på fjordsystemene og kystområdene vil ikke bli endret som følge av ny arealbruk i kystzoneplanen (§10). Delområdet er ikke vurdert som aktuelt for lokalisering av akvakulturområder på grunn av verneverdiene (§12).

6.4.13 OPPSUMMERING NATURMANGFOLDLOVEN

Kunnskapsgrunnlaget § 8

Kunnskapen om verdiene i planområdet er vurdert til å være god i forhold til beslutningene som skal tas i kystzoneplanen. Kunnskapen om virkningen av ny arealbruk på naturverdiene er det imidlertid knyttet mer usikkerhet til. Dette gjelder i særlig grad påvirkningen som akvakultur har på sårbare naturtyper i grunne områder. Det er også noe usikkert hvordan deponering av rene masser påvirker natur i nærområdet. Men de nye deponiområdene i planen kommer i liten grad i konflikt med registrerte naturverdier.

Føre-var prinsippet § 9

For områder hvor det er knyttet usikkerhet til virkningen av ny arealbruk på sårbar natur, kommer føre-var prinsippet sterkere til anvendelse. Etter en samlet vurdering av alternativer for lokalisering av nye akvakulturområder er Ullsfjorden og Malangen bevart oppdrettsfrie.

For å nå nasjonale mål om vekst i havbruksnæringen, er det nødvendig å sette av nye areal til akvakultur. Samfunnsinteressene er sterke og må veies opp mot mulige negative konsekvenser for naturmiljøet. Balsfjorden

har til nå vært oppdrettsfri i forhold til ørret og laks, og har til dels store naturverdier. Her er det satt av ett akvakulturområde i kystzoneplanen. Området ligger relativt langt unna de aktuelle naturverdiene. Men det er knyttet usikkerhet til vannutskifting i Balsfjorden som er en terskelfjord, det kan derfor ikke utelukkes at akvakultur vil ha negativ påvirkning på naturverdiene i fjorden. Miljøovervåking og tidsbegrensede konsesjoner er virkemidler som kan benyttes for å følge opp miljøtilstanden i Balsfjorden også etter at det eventuelt blir gitt konsesjoner for å drive oppdrett i fjorden.

Økosystemtilnærming og samlet belastning § 10

Samlet belastning må vurderes med utgangspunkt i dagens situasjon og den mer-belastning som planforslaget innebærer. Deler av planområdet er påvirket at akvakultur i dag, dette er blant annet dokumentert gjennom påvirkningen av rømt oppdrettslaks og lakselus i laksevasdragene. Det er sannsynlig at økt akvakulturvirksomhet vil føre til ytterligere press på de ville laksestammene. I planforslaget er de viktigste vassdragene og fjordene for villaksen skjermet, slik som Malangen og Ullsfjorden. Samlet belastning på naturmangfoldet er vurdert til å være akseptabelt for hele planområdet sett under ett.

Miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder § 12

I kystzoneplanen er dette prinsippet relevant i forhold til lokalisering. Det er i hovedsak forslag til akvakulturområder som har vært gjennom en alternativvurdering i kystzoneplanen. Andre forslag til ny arealbruk gjelder i stor grad oppdatering av plansituasjonen til gjeldende bruk, slik som havneområder og de fleste småbåthavnene.

Det er vurdert i alt 34 akvakulturområder i konsekvensutredningen, av disse ble 16 områder anbefalt tatt inn i kystzoneplanen. Gjennom den politiske behandlingen ble det lagt til ytterligere 4 områder, slik at det totalt sett var 20 nye akvakulturområder som ble lagt på høring i kystzoneplanen. Forslagene som ikke ble tatt inn ligger i Malangen, ved Sessøya, i Ullsfjorden og i Hamrefjorden. I en helhetlig vurdering av alternativ, har man kommet fram til at disse områdene bør bevares som oppdrettsfrie, eller at belastningen på økosystemet her ikke bør øke gjennom å legge til rette for flere akvakulturområder.

7 PRESENTASJON AV NY AREALBRUK

7.1 AREALFORMÅL

7.1.1 FRITIDS- OG TURISTFORMÅL

Det er satt av fire nye områder til fritids- og turistformål. Dette er sjøareal som korresponderer med samme formål på land. Tre av områdene er nye og konsekvensutredet. Område FT-4 er oppdatering av plan til gjeldende bruk.

Arealformål	Referanse	Stedsnavn	Kommune	KU
1170: Fritids- og turistformål	FT-1	Kvalvåg	Karlsøy	X
1170: Fritids- og turistformål	FT-2	Vannavalen	Karlsøy	X
1170: Fritids- og turistformål	FT-3	Finnkroken	Karlsøy	X
1170: Fritids- og turistformål	FT-4	Lauklines	Tromsø	-
1170: Fritids- og turistformål	FT-5	Staff	Balsfjord	-

7.1.2 NÆRING

Det er satt av ett nytt område til næring. Dette gjelder på Hansnes og korresponderer med formål på land og i havnen ellers.

Arealformål	Referanse	Stedsnavn	Kommune	KU
1300: Næringsbebyggelse	N-1	Hansnes	Karlsøy	X

7.1.3 SMÅBÅTANLEGG

Det er satt av 5 områder til småbåtanlegg. Småbåtanlegg gjelder anlegg for småbåter som er knyttet til nærmere fastsatte eiendommer. Formålet kommer innunder kategorien *Andre typer bebyggelse og anlegg*. Alle områdene er oppdatering av plan til gjeldende bruk i Tromsø kommune.

Arealformål	Referanse	Stedsnavn	Kommune	KU
1500: Andre typer bebyggelse og anlegg	ABA-1	Bellvika	Tromsø	-
1500: Andre typer bebyggelse og anlegg	ABA-2	Bakklund	Tromsø	-
1500: Andre typer bebyggelse og anlegg	ABA-3	Ersfjordbotn	Tromsø	-
1500: Andre typer bebyggelse og anlegg	ABA-4	Ritabukta	Tromsø	-
1500: Andre typer bebyggelse og anlegg	ABA-5	Eidjordneset	Tromsø	-

7.1.4 HAVN

Det er satt av areal til utvidelse rundt de fleste fiskerihavnene og industrihavnene. For noen av områdene gjelder det oppdatering av plan til gjeldende bruk.

Arealformål	Referanse	Stedsnavn	Kommune	KU
2040: Havn	H-1	Tyttebærvika	Lyngen	X
2040: Havn	H-2	Breivikeidet	Tromsø	X
2040: Havn	H-3	Sandneset, Nordlenangen	Lyngen	X
2040: Havn	H-4	Musvær	Tromsø	-
2040: Havn	H-5	Løksfjord	Tromsø	X
2040: Havn	H-6	Kvaløyvågen	Tromsø	X

2040: Havn	H-7	Vengsøya	Tromsø	X
2040: Havn	H-8	Tromvika	Tromsø	X
2040: Havn	H-9	Hansnes	Karlsøy	X
2040: Havn	H-10	Finnkroken	Karlsøy	X
2040: Havn	H-11	Oldervika	Tromsø	X
2040: Havn	H-12	Forneset	Tromsø	X
2040: Havn	H-13	Bellvik ferjekai	Tromsø	-
2040: Havn	H-15	Bergneset	Balsfjord	X
2040: Havn	H-16	Olavsvern	Tromsø	X
2040: Havn	H-17	Tyttebærvika	Lyngen	X
2040: Havn	H-18	Klubben	Tromsø	-
2040: Havn	H-19	Sandøya	Tromsø	-
2040: Havn	H-20	Vannavalen	Karlsøy	X
2040: Havn	H-21	Torsvåg	Karlsøy	X
2040: Havn	H-22	Kristoffervalen	Karlsøy	X

7.1.5 SMÅBÅTHAVN

Det er satt av småbåthavn i områder hvor det er etablert en slik bruk og det ikke ligger i kommuneplanen fra før. For noen av områdene dreier det seg om areal som ikke er i bruk til småbåthavn, men hvor det er ønskelig å legge til rette for framtidig utvikling, disse områdene er konsekvensutredet.

Arealformål	Referanse	Stedsnavn	Kommune	KU
6230: Småbåthavn	SH-1	Nordlenangen	Lyngen	-
6230: Småbåthavn	SH-2	Lakselvbukt	Tromsø	-
6230: Småbåthavn	SH-3	Vannareid	Karlsøy	-
6230: Småbåthavn	SH-4	Steinnes	Karlsøy	x
6230: Småbåthavn	SH-5	Vatnan	Karlsøy	x
6230: Småbåthavn	SH-7	Lattervika	Lyngen	-
6230: Småbåthavn	SH-8	Bergneset	Balsfjord	-
6230: Småbåthavn	SH-9	Eidkjosen	Tromsø	-
6230: Småbåthavn	SH-10	Vikran	Tromsø	-
6230: Småbåthavn	SH-11	Kaldsletta	Tromsø	-
6230: Småbåthavn	SH-13	Kjosen, Kaldfjord	Tromsø	-
6230: Småbåthavn	SH-14	Ørnneset	Balsfjord	-
6230: Småbåthavn	SH-15	Hansgård	Balsfjord	-

7.1.6 ANKRINGSOMRÅDER

Ankringsområder som ligger i sjøkart er satt av i kystsoneplanen som arealformål ferdsel, nåværende, med påskrift Ankring. Dette er etablert bruk av områdene og det er ønskelig å synliggjøre denne bruken i kystsoneplanen. Fem ankringsområder er lagt inn i kystsoneplanen.

7.1.7 FARLED

De viktigste farledene og innselingen til havnene er satt av til farled. Det er i de fleste tilfeller forvaltningsområdene til Kystverket, jamfør farledsforordningen, som er brukt som grunnlag for avgrensning av områdene. For noen havner har ikke Kystverket merket av farled på sine kart. Her er det satt av områder basert på naturlig avgrensning av farledsområdet. Alle områdene for farled er vist som nåværende i kartet.

7.1.8 FISKEOMRÅDER

Fiskeområdene er oppdatert i samsvar med Fiskeridirektoratets kystnære fiskeridata. Dette omfatter områder for aktive og passive redskap, låssettingsplasser og regionalt viktige gytefelt for torsk. Alle fiskeområder er vist som nåværende.

7.1.9 AKVAKULTUR

Det er satt av 20 nye områder til akvakultur. For to av disse områdene blir det ikke åpnet for oppdrett av anadrom laksefisk, dette gjelder AK-1 Løksfjord og AK-2 Ullsnes. Akvakulturområdene i gjeldende planer er gjennomgått og områder som ikke har gjeldende konsesjoner er tatt ut av planen. Nåværende akvakulturområder er i de fleste tilfeller for små til å omfatte fortøyninger, disse områdene er justert slik av akvakulturområdet også omfatter fortøyninger.

Arealformål	Referanse	Stedsnavn	Kommune	KU
6400: Akvakultur	AK-1	Løksfjord	Tromsø	X
6400: Akvakultur	AK-2	Ullsnes	Lyngen	X
6400: Akvakultur	AK-3	Kvitnes	Karlsøy	X
6400: Akvakultur	AK-10	Lubben	Karlsøy	X
6400: Akvakultur	AK-11	Korsneset	Karlsøy	X
6400: Akvakultur	AK-12	Styrsøya	Tromsø	X
6400: Akvakultur	AK-13	Lysgrunnen	Tromsø	X
6400: Akvakultur	AK-15	Finnvika	Tromsø	X
6400: Akvakultur	AK-17	Småvær	Tromsø	X
6400: Akvakultur	AK-18**	Ytter-Vengsøya**	Tromsø	X
6400: Akvakultur	AK-19	Fellesholmen	Tromsø	X
6400: Akvakultur	AK-22	Tussøy	Tromsø	X
6400: Akvakultur	AK-23	Veggeneset - Tussøya	Tromsø	X
6400: Akvakultur	AK-25*	Brensholmen*	Tromsø	X
6400: Akvakultur	AK-27	Storbukt	Balsfjord	X
6400: Akvakultur	AK-33	Vannsund øst	Karlsøy	X
6400: Akvakultur	AK-34	Vannsund vest	Karlsøy	X

*AK-25 Brensholmen ligger delvis innenfor planområdet til kommunedelplan for Sommarøy, Hillesøy og Brensholmen, og bare en del av dette området kan vedtas gjennom kystsoneplanen.

** AK-18 Ytter-Vengsøya er endret/redusert i forhold til arealet som ble vurdert i konsekvensutredningen.

Områdene markert med gult er per 19.08.15 uavklarte pga innsigelse.

7.1.10 FRILUFTSLIVSOMRÅDER

Det er satt av 17 nye friluftsområder i kystsoneplanen. Disse områdene omfatter viktige utfartsområder, badestrender og lignende.

Arealformål	Referanse	Stedsnavn	Kommune	KU
6700: Friluftsområde	FR-1	Sandøya	Tromsø	-
6700: Friluftsområde	FR-2	Gåsvær	Tromsø	-
6700: Friluftsområde	FR-4	Rebbenesøya	Tromsø	-
6700: Friluftsområde	FR-5	Rekvika Vengsøy	Tromsø	-

6700: Friluftsområde	FR-6	Grøt fjord	Tromsø	-
6700: Friluftsområde	FR-7	Sessøya	Tromsø	-
6700: Friluftsområde	FR-8	Tussøya	Tromsø	-
6700: Friluftsområde	FR-10	N-Lenangsbotn	Lyngen	-
6700: Friluftsområde	FR-11	N-Lenangen	Lyngen	-
6700: Friluftsområde	FR-12	Sæingskroken	Karlsøy	-
6700: Friluftsområde	FR-13	Jøvika	Karlsøy	-
6700: Friluftsområde	FR-14	Haugland	Karlsøy	-
6700: Friluftsområde	FR-15	Sandvika	Karlsøy	-
6700: Friluftsområde	FR-16	Hestnes	Balsfjord	-
6700: Friluftsområde	FR-17	Sandvika	Tromsø	-
6700: Friluftsområde	FR-18	Grøt fjord øst	Tromsø	-
6700: Friluftsområde	FR-19	Tromvik	Tromsø	-

7.2 BESTEMMELSESONRÅDER

7.2.1 DEPONI

Det er satt av 9 områder til deponering av rene masser på sjø. De fleste av deponiene har vært benyttet til deponering av masser tidligere. Det er ønskelig at ha planavklarte arealer tilgjengelig når det oppstår behov for å deponere masser. Tidligere har slik bruk krevd dispensasjon fra gjeldende plan. Det finnes ikke noe egnet arealformål til deponi, så arealene er vist som bestemmelsesområde med påskrift DEP-3 osv.

Arealformål	Referanse	Stedsnavn	Kommune	KU
Bestemmelsesområde	DEP-2*	Sommarøy*	Tromsø	X
Bestemmelsesområde	DEP-3	Kvaløyvågen	Tromsø	X
Bestemmelsesområde	DEP-6	Tønsnes	Tromsø	X
Bestemmelsesområde	DEP-7	Trømsøysundet	Tromsø	X
Bestemmelsesområde	DEP-8	Nordlenangen	Lyngen	X
Bestemmelsesområde	DEP-9	Sørrenangen	Lyngen	X
Bestemmelsesområde	DEP-11	Løksfjord	Tromsø	X
Bestemmelsesområde	DEP-13	Kristoffervalen	Karlsøy	X
Bestemmelsesområde	DEP-14	Skagøysundet	Karlsøy	X

*DEP-2 Sommarøy ligger delvis innenfor planområdet til kommunedelplan for Sommarøy, Hillesøy og Brensholmen, og bare en del av dette området kan vedtas gjennom kystsoneplanen.

7.3 HENSYNSSONER

7.3.1 SIKRINGSSONER

H130 - Sikringssone rundt veg, bane, flyplass. Sonen gjelder rundt sjøflyplassen på Skattøra i Tromsø kommune.

7.3.2 STØYSONER

H 210 - Rød sone iht T1442. Sonen går ut i sjø og er videreført fra gjeldende kommuneplan i Tromsø.

7.3.3 FARESONER

Følgende faresoner er satt av i plankartet:

- H310 – Ras- og skredfare. NGL sine aktsomhetsområder for snøskred og steinsprang ligger til grunn for avgrensingen av disse sonene.
- H380 – Sone for militær virksomhet. Dette gjelder øvingsfelt til Forsvaret, blant annet ett i Ullsfjorden, ett i Grøtsundet og to i Malangen.

7.3.4 SONER MED ANGITTE HENSYN

Dette gjelder hensynssoner for reindrift, friluftsliv, bevaring natur og bevaring kulturmiljø. Områdene med slike interesser er vist med hensynssone i plankartet. Det er knyttet retningslinjer til bruken av områdene. Retningslinjer er ikke juridisk bindende i motsetning til bestemmelser. Retningslinjene kan si noe om begrensninger av virksomhet og vilkår for tiltak for å ivareta interessen i sonen.

Reindrift H520

Sonen gjelder flytteleier og svømmeplasser for rein i Balsfjord, Tromsø og Karlsøy kommuner. Innenfor sonen skal hensynet til reindriften gis prioritet. Det er kun flytteleier som går ut i sjø som er vist i plankartet. For øvrig blir det vist til kommuneplan for landarealene til de respektive kommuner.

Friluftsliv H530

Sonen gjelder områder der hensynet til friluftsliv skal gis prioritet. Sonene er videreført fra gjeldende kommuneplaner (Balsfjord). Det er ikke satt av nye hensynssoner for friluftsliv i kystsoneplanen. Det er brukt arealformål for å angi de viktigste områdene for friluftsliv på sjø.

Bevaring naturmiljø H560

Sonen gjelder for områder som er foreslått til marin verneplan, Rystraumen og Ytre Karlsøy.

Sonene omfatter også videreførte områder fra gjeldende kommuneplaner (Lyngen, Karlsøy og Målselv). Disse gjelder for definerte områder med marine naturtyper. Det er ikke satt av nye hensynssoner for bevaring naturmiljø i kystsoneplanen. Grunnen til dette er at det er relativt mange små og en del store arealer med marine naturtyper i planområdet, og det er vanskelig å fremstille dette på plankartet på en oversiktlig måte. Det er isteden brukt bestemmelser for å ivareta naturverdiene. De marine naturtypene, leveområdene for arter og viktige gyte- og oppvekstområder er registrert i Naturbase og i Fiskeridirektoratets kart. Det blir i bestemmelsene vist til disse områdene og at tiltak som kan forringe verdi og funksjon av disse områdene ikke skal tillates.

Bevaring kulturmiljø H570

Sonen gjelder bevaring av verdifulle kulturmiljøer som ikke er fredet etter kulturminneloven. Noen av sonene er videreført fra gjeldende kommuneplaner. Etter innspill fra Troms fylkeskommune er det definert i alt 16 nye soner gjennom kystsoneplanen. Innenfor sonene skal hensynet til kulturmiljøenes egenart og verdi prioriteres.

7.3.5 BÅNDLEGGINGSSONER

Båndleggingssonene gjelder områder som er båndlagt etter annet lovverk.

Sone H720 er områder som er vernet etter naturmangfoldloven, det vil si naturreservater og landskapsvernområder.

Sone H730 er området med automatisk fredete kulturminner. Det er mange kulturminner som går ned til sjø, og alle disse er vist i planen med hensynssone.

7.3.6 DETALJERINGSSONER

H910 - Soner hvor vedtatt reguleringsplan fortsatt skal gjelde. Dette gjelder i hovedsak alle reguleringsplaner. Det blir vist til oversikter i den enkelte kommune for hvilke planer dette gjelder. Unntaket er de delene av reguleringsplaner som omfatter sjøareal på Tromsøya og de bynære områdene. Her er alle reguleringsplanene gjennomgått og kodet om til arealformål i kystsoneplanen.